

VERZUIM ONDER PERSONEEL IN HET ONDERWIJS IN 2000

- eindrapport -

drs. M. Voorpostel
dr. S.W. van der Ploeg

Amsterdam, september 2001
Regioplan Ref. nr. OA-170

Regioplan Onderwijs en Arbeidsmarkt
Leidsegracht 105-a
1017 ND Amsterdam
Tel.: 020 - 6253377
Fax: 020 - 6236191

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan
Onderwijs en Arbeidsmarkt B.V. in opdracht
van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen en de Stichting Vervangings-
fonds en Bedrijfsgezondheidszorg.

VOORWOORD

In dit rapport doen we verslag van het onderzoek naar het (ziekte)verzuim in het primair en voortgezet onderwijs in 2000. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de directie Arbeidsvoorwaarden en Beroepskwaliteit (AB) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en de Stichting Vervangingsfonds/Bedrijfsgezondheidszorg (VF/BGZ).

Wij bedanken Marcel Touw en Paul Brouwers van het Vervangingsfonds en Renée Roodenburg en Roelant van Zevenbergen van het Ministerie van OCenW die als leden van de begeleidingscommissie hebben bijgedragen aan dit onderzoek.

Marieke Voorpostel
Sjerp van der Ploeg (projectleider)

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

Samenvatting.....	1
1 Inleiding en onderzoeksopzet.....	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Onderzoeksopzet	1
1.3 Leeswijzer	3
2 Verzuimaten onderwijzend personeel	5
2.1 Ziekteverzuim algemeen	5
2.2 Ziekteverzuim naar achtergrondkenmerken	8
2.3 Nulverzuim en vervangingspercentage	15
2.4 Overig verzuim.....	18
3 Verzuimaten onderwijsondersteunend personeel.....	23
3.1 Ziekteverzuim algemeen	23
3.2 Ziekteverzuim naar achtergrondkenmerken	24
3.3 Nulverzuim en vervangingspercentage	26
3.4 Overig verzuim.....	28
Literatuur.....	31
Bijlagen	
Bijlage 1 Drie verzuimaten 1999 - 2000.....	35
Bijlage 2 Nulverzuim en vervangingspercentage 1999 - 2000	45
Bijlage 3 Gegevens van CASO.....	57
Bijlage 4 Definities van de verzuimaten, achtergrondkenmerken	61
Bijlage 5 Berekening correctiefactoren	69

SAMENVATTING

Inleiding

Er bestaat al sinds lange tijd aandacht voor verzuim van personeel in de sector onderwijs. Met name de hoogte van het ziekteverzuim in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs (PO en VO) is een terugkerend onderwerp. Afwezigheid van personeel (door ziekte of andere redenen) wordt in beginsel opgevangen door het inzetten van vervangers. In de sectoren PO en VO is begin jaren negentig het Vervangingsfonds opgericht waarbij scholen de kosten kunnen declareren die gemoeid zijn met het aanstellen van vervangers.

Het zal duidelijk zijn dat alom gestreefd wordt naar een zo laag mogelijk (ziekte)verzuim. Zo is er in het deelconvenant *Verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs*, dat in mei 2000 is gesloten door de verschillende partners in de onderwijs-arbeidsmarkt, afgesproken dat het ziekteverzuim in drie jaar tijd met één procentpunt afgenomen moet zijn ten opzichte van 1999. Personeelsverzuim legt tenslotte, in verband met de noodzaak tot vervanging, een grote financiële druk op de middelen die scholen, het ministerie en het Vervangingsfonds tot hun beschikking hebben. Verder gaat langdurige ziekte vaak over in arbeidsongeschiktheid, wat weer leidt tot extra kosten bij sociale verzekeringen. Daarnaast is bij een krappe arbeidsmarkt een zo optimaal mogelijke aanwending van het arbeidspotentieel van groot belang. Bij een beperkt aanbod moet de vraag (naar arbeid) zo klein mogelijk worden gehouden.

Beleid met betrekking tot (ziekte)verzuim is uiteraard gebaat bij een nauwkeurig inzicht in de ontwikkelingen in het verzuim in de loop van de tijd. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en de Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg (VF) laten daarom jaarlijks een uitgebreid onderzoek verrichten met behulp waarvan een aantal kengetallen met betrekking tot het verzuim wordt vastgesteld.

Van dat jaarlijkse onderzoek wordt in dit rapport verslag gedaan. Het betreft de verzuimkengetallen over het kalenderjaar 2000. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de verzuimregistratie van CASO. Daarmee is een vrijwel geheel dekkend beeld verkregen van het verzuim in het PO en VO. In het onderzoek gaat het daarbij niet alleen om landelijke kengetallen maar zijn er ook vergelijkingen gemaakt tussen verzuimkengetallen van soorten werknemers (naar functie, geslacht, leeftijd, aanstellingsomvang) en soorten scholen (naar denominatie, mate van verstedelijking, grootte, leerlingpopulatie). Op uitdrukkelijk verzoek van de opdrachtgevers ligt in dit rapport de nadruk op presentatie van de verzuimkengetallen en blijven inhoudelijke interpretaties van de cijfers achterwege.

Onderwijzend personeel (inclusief directie): ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage was in 2000 voor het basisonderwijs 8,90 procent, voor het speciaal onderwijs 9,61 procent en voor het voortgezet onderwijs 7,92 procent. Men meldt

zich het meest frequent ziek in het voortgezet onderwijs en blijft wegens ziekte het langst afwezig in het basisonderwijs. Dit beeld komt overeen met dat van 1999, met dien verstande dat ten opzichte van 1999 het ziekteverzuimpercentage in alledrie de sectoren gestegen is. De stijging is het sterkst in het voortgezet onderwijs. Dit komt doordat personeel in het voortgezet onderwijs zich in 2000 gemiddeld vaker heeft ziekgemeld dan in 1999, terwijl in de overige twee sectoren hier juist een daling zichtbaar is. Net als in voorgaande jaren is het ziekteverzuimpercentage onder personeel in het speciaal onderwijs nog steeds het hoogst en onder personeel in het voortgezet onderwijs het laagst. De stijgende lijn in het ziekteverzuimpercentage die de afgelopen paar jaar duidelijk zichtbaar was lijkt in met name het basisonderwijs en het speciaal onderwijs wat af te vlakken. Steeg in het basisonderwijs in 1998 het ziekteverzuimpercentage nog met 0,9 procentpunt ten opzichte van 1997, in 2000 is de stijging ten opzichte van 1999 slechts 0,25 procentpunt.

Het ziekteverzuim hangt sterk samen met een aantal kenmerken van het personeel. Het ziekteverzuimpercentage stijgt met de leeftijd, omdat ouder personeel aanzienlijk langer ziek is dan jonger personeel. Verder is het ziekteverzuimpercentage onder vrouwen hoger, doordat zij zich vaker ziek melden dan mannen. Leraren verzuimen een groter deel van de werktijd wegens ziekte dan directieleden, met name doordat zij zich vaker ziekmelden. Directieleden blijven daarentegen gemiddeld langer afwezig dan leerkrachten.

Ook zijn er patronen herkenbaar in het ziekteverzuim als gekeken wordt naar kenmerken van de organisatie. Zo is evenals in voorgaande jaren het ziekteverzuimpercentage het hoogst op openbare scholen. Verder wordt er minder verzuimd in minder verstedelijkte gebieden, wat met name veroorzaakt wordt doordat personeel in minder verstedelijkte gebieden zich minder vaak ziek meldt. Tenslotte is er een duidelijk verband tussen het ziekteverzuim onder het personeel en het aantal achterstandsleerlingen op een school. Op scholen met meer achterstandsleerlingen wordt er vaker verzuimd, resulterend in een hoger ziekteverzuimpercentage. Dit komt vooral duidelijk naar voren in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs. Ook deze patronen waren in voorgaande jaren al duidelijk zichtbaar.

Vervanging van ziekteverzuim wordt in beginsel vergoed door het Vervangingsfonds. Echter niet alle verzuim wordt vervangen en vergoed. Het vervangingspercentage geeft het aandeel van het ziekteverzuim aan dat is vervangen en is vergoed door het Vervangingsfonds. In 2000 is in het basisonderwijs ongeveer 65 procent vervangen en vergoed, in het speciaal onderwijs is dit zo'n 68 procent en in het voortgezet onderwijs bedraagt het vervangingspercentage 58 procent. In alledrie sectoren is het vervangingspercentage in 2000 lager dan in 1999. De daling is het sterkst in het basisonderwijs, namelijk bijna vijf procentpunt. Ouder personeel wordt meer vervangen dan jonger personeel, wat waarschijnlijk samenhangt met het feit dat ouder personeel gemiddeld langer ziek is en de noodzaak van vervanging daardoor groter is. Verder wordt in meer verstedelijkte gebieden en op scholen met meer achterstandsleerlingen minder vervangen.

Onderwijzend personeel (inclusief directie): overig verzuim

Naast het ziekteverzuim is er in dit onderzoek ook gekeken naar overige redenen voor verzuim. Onder dit 'overig verzuim' vallen onder meer zwangerschaps- en bevallingsverlof, verlof vanwege na- of omscholing en diverse vormen van kort en lang buitengewoon verlof. Het percentage overig verzuim bedraagt in 2000 in het basisonderwijs 2,20 procent, in het speciaal onderwijs 2,07 procent en in het voortgezet onderwijs 1,95 procent. In vergelijking met vorig jaar is er sprake van een lichte daling in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs, terwijl het verzuimpercentage in het voortgezet onderwijs ongewijzigd is gebleven. In het basisonderwijs wordt het meest frequent verlof opgenomen (de meldingsfrequentie is drie keer zo hoog als in het voortgezet onderwijs), maar duurt dit vergeleken met de overige twee sectoren het minst lang (ruim negen dagen). In het voortgezet onderwijs wordt het minst vaak verlof opgenomen, maar duurt dit verlof wel ruim drie keer zo lang als in het basisonderwijs, namelijk bijna dertig dagen. Het speciaal onderwijs bevindt zich hier tussenin.

Het verzuimpercentage voor het overige verzuim is met name hoger onder jongere mensen, onder vrouwen, onder leerkrachten en onder mensen met een kleine aanstelling. Dit komt voort uit het feit dat zwangerschaps- en bevallingsverlof onder overig verzuim vallen. Dit verzuim kent een lage frequentie en een lange duur, wat ook blijkt uit de verzuimcijfers. Met name jonge vrouwen nemen zwangerschaps-, en bevallings- en ouderschapsverlof op. Vrouwen zijn ondervertegenwoordigd onder het directiepersoneel en in de groep mensen met een kleine aanstelling zijn de vrouwen oververtegenwoordigd.

Op schoolniveau komt er een verband naar voren tussen het verzuimpercentage en het aantal achterstandsleerlingen. Naarmate er meer achterstandsleerlingen op een school zitten neemt het verzuimpercentage onder het personeel af, evenals de meldingsfrequentie, maar neemt de gemiddelde duur van het verlof juist toe.

Onderwijsondersteunend personeel: ziekteverzuim en overig verzuim

Voor het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs zijn er ook ziekteverzuimkengetallen berekend voor het onderwijsondersteunend personeel. Voor 2000 is dit percentage in het speciaal onderwijs 9,90 procent en voor het voortgezet onderwijs 8,58 procent. Ten opzichte van 1999 kan geconcludeerd worden dat er weinig verandering is opgetreden in de ziekteverzuimcijfers van het onderwijsondersteunend personeel.

Net als onder het onderwijzend personeel is het ziekteverzuim onder het onderwijsondersteunend personeel hoger onder oudere mensen en onder vrouwen (met uitzondering van het speciaal onderwijs). Ook is er meer ziekteverzuim onder onderwijsondersteunend personeel op scholen in sterk verstedelijkte gebieden en op scholen met veel achterstandsleerlingen. Voor het speciaal onderwijs geldt bovendien dat er meer ziekteverzuim is onder het onderwijsondersteunend personeel op grotere scholen.

Ook het overige verzuim van het onderwijsondersteunend personeel is in kaart gebracht. Het verzuimpercentage voor 2000 bedraagt in het speciaal onderwijs 2,51 procent en in het

voortgezet onderwijs 0,80 procent. Ten opzichte van vorig jaar is dit een lichte daling. Ook onder het onderwijsondersteunend personeel is het verzuimpercentage van het overige verzuim hoger onder jonge mensen en vrouwen, wat net als bij het onderwijzend personeel is terug te voeren op het zwangerschaps- en ouderschapsverlof.

1 INLEIDING EN ONDERZOEKSOPZET

1.1 Inleiding

De directie Arbeidsvoorwaarden en Beroepskwaliteit (AB) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en de Stichting Vervangingsfonds/Bedrijfsgezondheidszorg (VF/BGZ) hebben behoefte aan een nauwkeurig beeld van de omvang en de aard van het jaarlijkse verzuim in het primair en voortgezet onderwijs. Het gaat daarbij om het verzuim per kalenderjaar van het regulier onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel in genoemde sectoren.

Voor nauwkeurige informatie over het verzuim laat de opdrachtgever (de combinatie van Ministerie van OCenW en VF/BGZ) jaarlijks een grootschalig onderzoek uitvoeren¹. Dit onderzoek heeft in de eerste plaats een monitorfunctie. Het levert het Ministerie van OCenW en de Stichting Vervangingsfonds/BGZ inzicht in de ontwikkeling van het verzuim en daarmee informatie over kostenontwikkeling en beroepskwaliteit. Beide aspecten zijn van belang voor de rapportage aan de Tweede Kamer. In de tweede plaats heeft het onderzoek een functie als instrument voor beleidsondersteuning. In 2000 zijn er door de verschillende partners in de onderwijsarbeidsmarkt (bewindslieden, werkgevers en werknemers) een aantal convenanten gesloten om het ziekteverzuim in het primair en voortgezet onderwijs terug te dringen. In het deelconvenant² dat in mei 2000 is gesloten, is onder andere afgesproken dat het ziekteverzuim in drie jaar tijd met één procentpunt afgenomen moet zijn ten opzichte van 1999. Dit onderzoek levert handvatten voor dit beleid. Hiernaast geeft het de Stichting Vervangingsfonds/BGZ inzicht in de vervangingsbehoefte. In de derde plaats vervult het onderzoek een functie in het kader van de CBS-verzuimstatistiek en de overheidsstatistiek. Door aan te sluiten bij de verzuimkengetallen die voor andere sectoren ook door het CBS worden gepubliceerd, ontstaat tot op zekere hoogte inzicht in overeenkomsten en verschillen in (ziekte)verzuim tussen het onderwijs (uitgesplitst naar BO, SO en VO) en andere sectoren (zoals bijvoorbeeld Politie of Defensie).

1.2 Onderzoeksopzet

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de onderzoeksmethode die vanaf 1999 gebruikt is. De opzet voorafgaand aan 1999 (vanaf 1995/1996) kenmerkte zich door het verzamelen van administratieve gegevens over verzuim in het onderwijs, die geschoond en gecontroleerd

---

1 Dit monitoronderzoek werd eerst uitgevoerd door het LISWO en daarna door B&A/NIA TNO

2 *Deelconvenant verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs, 22 mei 2000.*

werden alvorens analyses te plegen om de verzuimkengetallen te bepalen. Daarbij werd gebruik gemaakt van steekproefgegevens. In 1999 zijn deze controles en opschoningen niet meer uitgevoerd, maar is gebruik gemaakt van het effect van deze opschoningen op de vuile cijfers in voorgaande jaren. Op basis van dit effect zijn de schone cijfers van 1999 berekend. Ook voor 2000 is deze methode gehanteerd. Hiervoor is wederom gebruik gemaakt van de gegevens van CASO. Een overzicht van de geleverde gegevens staat beschreven in bijlage 3. Voor de berekening van de kengetallen is gebruik gemaakt van de gehele populatie. Om van onze niet geschoonde cijfers tot schone cijfers te komen, zijn correctiefactoren gebruikt die gebaseerd zijn op de geschoonde en niet geschoonde cijfers uit 1997 en 1998. Voor een beschrijving van de manier waarop de correctiefactoren zijn berekend wordt verwezen naar bijlage 5.

Het werken met populatiecijfers heeft een aantal voordelen. In de eerste plaats betekent het dat de onzekerheidsmarges die schattingen op basis van steekproefgegevens nu eenmaal met zich meebrengen (nagenoeg)³ verdwijnen. In de tweede plaats worden ook uitgebreide controles met betrekking tot representativiteit overbodig. In de derde plaats ontstaan ook op lagere niveaus dan dat van de schoolsoort betrouwbaardere gegevens⁴.

Net als voorgaande jaren wordt er in het onderzoek onderscheid gemaakt tussen ziekteverzuim enerzijds en overig verzuim anderzijds. De redenen van afwezigheid van personeel kunnen namelijk zeer uiteenlopend zijn. Aan de ene kant is er de afwezigheid vanwege ziekte, het ziekteverlof. Anderzijds bestaan er allerlei andere vormen van verlof, zoals zwangerschaps- en bevallingsverlof, ouderschapsverlof, verlof voor omscholing of cursussen, calamiteitenverlof en verschillende vormen van buitengewoon verlof. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de soorten verlof die door CASO geregistreerd worden. Deze laatste vormen van verlof zijn vaak van een heel andere orde dan het ziekteverlof, aangezien de afwezigheid van het betreffende personeel meestal van tevoren bekend is en het vaak gaat om langdurig verlof. Daarom worden er aparte cijfers berekend voor het ziekteverzuim en voor het overig verzuim.

Verder worden de cijfers apart berekend voor het basisonderwijs, het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs. Bij de vergelijking met voorgaande metingen moet echter een kanttekening geplaatst worden. Per 1 augustus 1998 is de indeling in sectoren namelijk veranderd. Vóór deze datum viel het speciaal voortgezet onderwijs onder het speciaal onderwijs, terwijl het speciaal voortgezet onderwijs vanaf 1 augustus 1998 onder het voort

---

3 Niet van alle scholen vindt de verzuimregistratie bij CASO plaats. Het betreft echter meer dan 95 procent van de scholen, dus dat betekent dat er nagenoeg altijd met populatiecijfers wordt gewerkt. Een steekproef van meer dan 95 procent levert betrouwbaarheidsintervallen op die dermate klein zijn dat ze bij de spreiding in verzuim zo goed als wegvallen tegen berekende percentages.

4 Eén van de criteria binnen dit onderzoek is dat de 95 procent betrouwbaarheidsintervallen van de cijfers niet breder zijn dan 1 procentpunt. Een dergelijke nauwkeurigheid maakt het mogelijk om relatief kleine jaarlijkse fluctuaties in verzuimniveaus vast te stellen.

gezet onderwijs valt⁵. Hierdoor zijn de cijfers vanaf 1999 moeilijk met die van de jaren ervoor te vergelijken. Voor het voortgezet onderwijs is het probleem kleiner dan voor het speciaal onderwijs, omdat het speciaal voortgezet onderwijs een kleiner deel uitmaakt van het voortgezet onderwijs dan wanneer het onder het speciaal onderwijs zou vallen. Wanneer het personeel in het speciaal voortgezet onderwijs een bepaald afwijkend verzuimgedrag zou vertonen, zou dit binnen het speciaal onderwijs dus tot een groter effect leiden dan binnen het voortgezet onderwijs.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de verzuimcijfers voor het onderwijzend personeel besproken. Hierbij worden de verzuimcijfers in de sectoren besproken en een uitsplitsing naar bepaalde achtergrondkenmerken gemaakt. In hoofdstuk 3 worden de verzuimcijfers van het onderwijsondersteunend personeel besproken.

De opdrachtgever heeft uitdrukkelijk de wens te kennen gegeven dat het rapport zou moeten bestaan uit een presentatie van de kengetallen. Interpretaties van die getallen en interpretaties van verschillen in kengetallen tussen bijvoorbeeld soorten scholen of soorten personeel zouden achterwege moeten blijven. In de rapportage is aan die wens zoveel mogelijk voldaan.

In de bijlagen worden alle berekende cijfers gepresenteerd, er wordt een overzicht gegeven van de gegevens die via CASO verkregen zijn en er wordt een toelichting gegeven op de definities van de verzuimmaten en op de berekening van de correctiefactoren.

---

5 De indeling in sectoren is dus als volgt:
BO basisonderwijs
SO speciaal basisonderwijs en de expertisecentra
VO speciaal voortgezet onderwijs en voortgezet onderwijs

2 VERZUIMMATEN ONDERWIJZEND PERSONEEL

In dit hoofdstuk worden de verzuimcijfers van het onderwijzend personeel gepresenteerd. Hierbij worden eerst de drie belangrijkste kengetallen voor verzuim (het verzuimpercentage, de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur) voor de drie sectoren besproken. Allereerst wordt ingegaan op het ziekteverzuim (paragraaf 2.1), waarbij de cijfers tevens uitgesplitst worden naar verschillende achtergrondkenmerken (paragraaf 2.2). In paragraaf 2.3 worden twee andere aan verzuim gerelateerde kengetallen behandeld, namelijk het nulverzuim en het vervangingspercentage. Tenslotte wordt er in paragraaf 2.4 aandacht besteed aan andersoortig verzuim. Een overzicht van alle in dit hoofdstuk gepresenteerde cijfers is terug te vinden in bijlage 1 en 2.

2.1 Ziekteverzuim algemeen

In deze paragraaf wordt gekeken naar de verzuimaten voor het ziekteverzuim. In tabel 2.1 staan deze cijfers voor de drie sectoren vermeld. Ter vergelijking zijn tevens de cijfers van 1999 in de tabel opgenomen. Voor een toelichting op de berekening van de kengetallen wordt verwezen naar bijlage 4.

Tabel 2.1 Verzuimcijfers ziekteverzuim onderwijzend personeel, 1999 en 2000

	VZP		MF		GZD	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
BO	8,65	8,90	1,04	0,99	22,03	25,45
SO	9,43	9,61	1,28	1,25	21,17	21,20
VO	7,36	7,92	1,39	1,48	17,36	18,41

Het algemene beeld dat uit de tabel naar voren komt is dat het verzuimpercentage is gestegen, de meldingsfrequentie ongeveer gelijk is gebleven en de gemiddelde verzuimduur is gestegen. Mensen melden zich dus ongeveer even vaak ziek, maar zijn wel langer afwezig, waardoor een groter deel van de werktijd verzuimd is wegens ziekte dan in 1999. Dit is een trend die ook uit cijfers in voorgaande jaren is gebleken, hoewel de stijging steeds meer afzwakt. Het verzuimpercentage is nog steeds hoger dan het voorgaande jaar, maar de trend lijkt zich enigszins te stabiliseren (met uitzondering van het voortgezet onderwijs).

In het basisonderwijs is het verzuimpercentage met 0,25 procentpunt gestegen. De meldingsfrequentie is licht gedaald en de gemiddelde verzuimduur is met bijna drieëneenhalve dag gestegen. Deze stijging in de verzuimduur heeft bijgedragen aan de toename van het verzuimpercentage. Deze toename is overigens beduidend minder dan in voorgaande jaren.

Het ziekteverzuimpercentage onder het personeel van het speciaal onderwijs is eveneens gestegen. Opmerkelijk is dat de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur nagenoeg gelijk zijn gebleven. Dit verschijnsel is vorig jaar ook geconstateerd. Onduidelijk is waardoor dit veroorzaakt wordt. Een mogelijke verklaring is dat in de berekeningen van de cijfers niet exact dezelfde cases zijn meegenomen. Het is mogelijk dat verzuimgevallen die in de berekening van het verzuimpercentage zijn meegenomen, niet gebruikt zijn bij de berekening van de meldingsfrequentie of de gemiddelde verzuimduur. Voor een uitgebreide beschrijving van de berekening van de verschillende kengetallen wordt verwezen naar bijlage 4. Ook zou het aan een verschuiving in de personeelssamenstelling kunnen liggen. Wanneer er bijvoorbeeld meer personeel met een grote aanstelling binnen het speciaal onderwijs werkzaam is dan tijdens de vorige meting, is het mogelijk dat het verzuimpercentage toeneemt, terwijl dat voor de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur niet het geval hoeft te zijn. Na vergelijking van de personeelssamenstelling in 1999 en 2000 blijkt dit echter niet het geval te zijn.

Binnen het voortgezet onderwijs is het ziekteverzuimpercentage met ruim een half procent gestegen. Verder zijn zowel de meldingsfrequentie als de gemiddelde verzuimduur toegenomen. Personeel in het voortgezet onderwijs is dus vaker en langer afwezig dan voorgaande jaren. In het voortgezet onderwijs is er ook geen sprake van stabilisering, de stijging van het verzuimpercentage is zelfs sterker dan in voorgaande jaren.

Correctie voor verzuim langer dan een jaar en vergelijking met de marktsector

De situatie van het ziekteverzuim in het onderwijs wijkt af van die in andere sectoren. Langdurige ziektegevallen lopen binnen het onderwijs na een jaar namelijk gewoon door, terwijl binnen andere sectoren een ziektegeval (en de daarbij behorende dienstverhouding) na een jaar wordt afgesloten. Om voor het effect van deze lange verzuimgevallen op het verzuimpercentage te corrigeren, is het verzuimpercentage nogmaals berekend, waarbij de verzuimgevallen langer dan een jaar, na een jaar zijn afgesloten. Bij de berekeningen van dit verzuimpercentage moeten echter twee kanttekeningen gemaakt worden. Ten eerste wordt het verzuimpercentage met correctie voor de lange verzuimgevallen hoe dan ook onderschat. Wanneer de verzuimgevallen en bijbehorende formaties afgekapt worden na één jaar, worden er als het ware dus nieuwe formaties gevormd. Hierdoor neemt het aantal formaties toe, waardoor de noemer van de breuk in de berekening van het percentage groter wordt. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de berekeningen, zie bijlage 4. Ten tweede beschikken wij niet over geschoonde en niet geschoonde verzuimpercentages waarbij gecorrigeerd is voor deze langdurige verzuimgevallen. Daardoor kunnen geen correctiefactoren berekend worden. Dit is juist voor deze cijfers een beetje problematisch, omdat de correcties die voorgaande jaren zijn toegepast juist met name betrekking hadden op de duur van het verzuim. Deze correcties zijn dus vooral van invloed op de langere verzuimgevallen geweest. Wanneer de correctiefactoren in dit geval gebruikt zouden worden, zouden de uiteindelijke cijfers te

laag zijn. In tabel 2.2 worden daarom de verzuimpercentages gepresenteerd zonder dat de correctiefactoren daarin zijn verrekend, waarbij lange verzuimgevallen afgekapt zijn na één jaar. Voor de vergelijking zijn ook de verzuimpercentages voor de hele formaties gepresenteerd, voordat de correctiefactoren erin zijn verrekend.

Tabel 2.2 Verzuimpercentages gecorrigeerd voor langdurige verzuimgevallen, niet geschoond en niet geschoonde verzuimpercentages, 2000

	niet geschoond VZP, gecorrigeerd voor langdurige gevallen	niet geschoond VZP
BO	7,43	8,81
SO	8,25	9,51
VO	6,99	7,89

Uit tabel 2.2 blijkt dat het verzuimpercentage met ongeveer één procentpunt daalt wanneer de verzuimgevallen die langer dan een jaar duren worden afgekapt. Toch is het ziekteverzuimpercentage nog steeds beduidend hoger dan in de marktsector, waar het ziekteverzuimpercentage over 2000 5,5 procent is (CBS). Bij de interpretatie van deze cijfers moet overigens rekening gehouden worden met het volgende. Allereerst wordt verzuim in het onderwijs beter geregistreerd. Door de noodzaak tot snelle vervanging van zieke leraren is er een stimulans tot het melden van afwezigheid waardoor ook met name kortdurend verzuim in de sector onderwijs vermoedelijk beter geregistreerd is dan elders. In de tweede plaats wordt een directe vergelijking bemoeilijkt door verschillen in personeelsopbouw. Het ziekteverzuimpercentage ligt in het algemeen voor ouderen, vrouwen, en lager opgeleiden hoger dan voor jongere mensen, mannen en personen in hogere functies. De personeelsopbouw van het primair en het voortgezet onderwijs wordt gekenmerkt door een oververtegenwoordiging van jonge mensen, vrouwen en hoger opgeleiden. Bij vergelijking van de ziekteverzuimpercentages tussen sectoren zou er rekening gehouden moeten worden met deze verschillen in personeelssamenstelling.

Wat op basis van deze cijfers opgemerkt kan worden is dat het verschil tussen de verzuimpercentages die gecorrigeerd zijn voor langdurige afwezigheid en de ongecorrigeerde ziekteverzuimpercentages dit jaar groter is dan vorig jaar, toen bedroeg het verschil circa 0,5 procentpunt. Blijkbaar was er dit jaar meer langdurig verzuim dan vorig jaar, wat door de gemiddeld langere verzuimduur ondersteund wordt.¹

¹ De gemiddeld langere verzuimduur in 2000 ten opzichte van 1999 wordt gedeeltelijk veroorzaakt door een aantal verzuimgevallen dat in 1998 aanvangt en daardoor met afkappen na een jaar zelfs deels niet meer in de berekeningen voor 2000 meetelt. Doordat er dus een aantal zeer langdurige gevallen van ziekteverzuim afvalt, daalt het ziekteverzuimpercentage. In de bestanden van 1999 kwamen verzuimgevallen die in 1997 of eerder aanvingen (op een paar uitzonderingen na) niet voor.

2.2 Ziekteverzuim naar achtergrondkenmerken

Om te kunnen bepalen met welke achtergrondkenmerken het ziekteverzuim samenhangt worden in deze paragraaf de verzuimcijfers uitgesplitst naar een aantal kenmerken van het personeel en van de school. Dit zal allereerst worden gedaan voor kenmerken van het personeel: de leeftijd, het geslacht, de functie en de aanstellingsomvang. Bij uitsplitsing naar kenmerken van de school worden de volgende aspecten bekeken: denominatie, verstedelijkingsgraad, grootte van de school en aantal achterstandsleerlingen.

Persoonskenmerken

Leeftijd

In tabel 2.3 wordt een overzicht van de verzuimmaten gegeven naar verschillende leeftijdscategorieën.

Tabel 2.3 Verzuimcijfers uitgesplitst naar leeftijd, 2000

	BO			SO			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
< 35 jaar	5,45	1,15	15,35	7,28	1,49	15,22	5,27	1,84	10,54
35 – 44 jaar	7,95	0,98	22,82	8,24	1,30	17,70	6,17	1,59	14,10
45 – 54 jaar	10,04	0,93	30,06	10,49	1,15	25,39	8,15	1,40	20,24
55 – 65 jaar	15,79	0,84	48,02	15,61	0,97	37,15	12,04	1,19	33,45

Uit tabel 2.3 komt een duidelijk verband tussen het ziekteverzuim en de leeftijd naar voren. Het ziekteverzuimpercentage is hoger onder ouder personeel, wat veroorzaakt wordt door een aanzienlijk langere verzuimduur. De meldingsfrequentie daalt met de leeftijd. Deze trend doet zich in alle sectoren voor, maar is het sterkst in het basisonderwijs. De samenhang tussen het ziekteverzuim en de leeftijd is ook in voorgaande jaren gebleken.

BAPO-regeling

Personeel vanaf 52 jaar kan gebruik maken van de BAPO-regeling. Dit is een regeling waarbij er minder gewerkt kan worden met behoud van een deel van het salaris over deze niet gewerkte uren. Interessant is om te kijken of mensen die gebruik maken van deze regeling minder gaan verzuimen. Hiervoor is het personeel geselecteerd dat in 1999 nog geen gebruik maakte van de BAPO-regeling en in 2000 wel. De verzuimpercentages van deze groep in 1999 en in 2000 staan vermeld in tabel 2.4.²

Tabel 2.4 Verzuimpercentages personeel dat in 2000 een BAPO-regeling heeft genomen

	BO	SO	VO
1999	9,17	8,70	6,85
2000	8,86	9,20	7,62

Het grootste deel van deze groep is in 2000 52 jaar geworden. Het eerste wat opvalt is dat het ziekteverzuimpercentage onder personeel dat in 2000 een BAPO-regeling heeft genomen lager is dan op grond van hun leeftijd kan worden verwacht. Het ziekteverzuimpercentage in de leeftijdscategorie van 45 – 54 jaar is in 2000 voor het basisonderwijs 10,04 procent, voor het speciaal onderwijs 10,49 procent en voor het voortgezet onderwijs 8,15 procent. Personeel dat in 2000 gebruik is gaan maken van de BAPO-regeling heeft een ziekteverzuimpercentage dat voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs ruim een procent lager ligt en in het voortgezet onderwijs ruim een half procent. Dezelfde groep had in 1999 (voordat ze van deze regeling gebruik maakten) ook al een verzuimpercentage dat beduidend lager lag dan leeftijdgenoten die geen BAPO-regeling hebben genomen in 2000. In het speciaal onderwijs is dit zelfs een verschil van twee procent. Kennelijk wordt het personeel dat gebruik maakt van deze regeling gekenmerkt door een laag verzuim. Dit wijst op een selectie-effect: dat personeel met een BAPO-regeling minder verzuimt dan personeel zonder deze regeling kan op zijn minst ten dele worden toegeschreven aan het feit dat deze groep bij voorbaat al een laag verzuim heeft in plaats van aan het effect van deze regeling. Verder is te zien dat de overgang naar een BAPO-regeling niet direct een daling van het verzuim tot gevolg heeft. Alleen in het basisonderwijs is het ziekteverzuimpercentage gedaald. Het is evenwel goed denkbaar dat het meer tijd kost dan een jaar voordat het effect van de regeling zichtbaar wordt in het verzuimpercentage. Bovendien moet rekening gehouden worden met het effect van de leeftijd. De groep mensen waar het hier om gaat zijn natuurlijk een jaar ouder dan in 1999, wat gepaard gaat met een stijging van het gemiddelde ziekteverzuim.

2 De cijfers uit deze tabel komen niet overeen met de cijfers in tabel 1 van bijlage 1. In de bijlage is al het personeel van 52 jaar en ouder meegenomen en is er een verzuimpercentage uitgerekend voor mensen met en mensen zonder BAPO-regeling.

Geslacht

De verzuimcijfers uitgesplitst naar geslacht worden getoond in tabel 2.5.

Tabel 2.5 Verzuimcijfers uitgesplitst naar geslacht, 2000

	BO			SO			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
mannen	8,74	0,84	30,19	8,47	1,09	20,42	7,28	1,34	19,20
vrouwen	8,98	1,04	24,08	10,41	1,35	21,57	9,26	1,73	17,37

Wanneer de drie verzuimgetallen uitgesplitst worden naar sekse komt duidelijk naar voren dat het verzuim onder vrouwen hoger ligt dan onder mannen. Hetzelfde geldt voor de meldingsfrequentie. De gemiddelde duur van het verzuim is onder mannen langer dan onder vrouwen, met uitzondering van het speciaal onderwijs, waar de vrouwen gemiddeld een dag langer afwezig zijn. Dat vrouwen meer verzuimen dan mannen is ook in voorgaande jaren al gebleken en komt ook voor op andere gebieden dan dat van het onderwijs. In vergelijking met de cijfers van voorgaande jaren is het verschil in ziekteverzuimpercentage tussen mannen en vrouwen kleiner geworden in zowel het basisonderwijs, het speciaal onderwijs als het voortgezet onderwijs.

In het basisonderwijs is het verzuimpercentage onder het vrouwelijk personeel ruim 0,2 procentpunten hoger dan onder het mannelijk personeel. De meldingsfrequentie is iets hoger bij de vrouwen en de gemiddelde verzuimduur is bij hen ruim zes dagen korter.

Het verschil tussen de verzuimpercentages van mannen en vrouwen is in het speciaal onderwijs groter dan in het basisonderwijs, bijna twee procentpunt. Bovendien hebben de vrouwen in deze sector een hogere meldingsfrequentie en zijn ze gemiddeld langer afwezig dan de mannen die in het speciaal onderwijs werkzaam zijn.

Net als in het speciaal onderwijs ligt ook in het voortgezet onderwijs het verzuimpercentage bij de vrouwen bijna twee procent hoger dan bij de mannen. Ook de meldingsfrequentie ligt bij de vrouwen iets hoger. Daar tegenover is de gemiddelde verzuimduur bij de mannen bijna twee dagen langer.

Functie

De verzuimcijfers voor directieleden en leerkrachten apart zijn te vinden in tabel 2.6.

Tabel 2.6 Verzuimcijfers uitgesplitst naar functie, 2000

	BO			SO			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
directieleden	7,64	0,73	32,10	8,25	0,72	29,00	5,73	0,61	32,48
leerkrachten	9,07	1,01	24,95	9,75	1,30	20,82	8,06	1,53	18,12

Evenals in voorgaande jaren en in andere sectoren dan het onderwijs is het verzuim onder personeel met een hogere functie lager dan onder personeel met een lagere functie. Hoewel de verzuimpercentages van de directieleden en de leerkrachten dit beeld inderdaad laten zien, ligt de gemiddelde verzuimduur onder de directieleden wel beduidend hoger dan onder het onderwijzend personeel. Directieleden melden zich dus minder vaak ziek, maar blijven wel langer afwezig. Uitgedrukt in het deel van de werktijd dat verzuimd wordt (het verzuimpercentage), wordt er door de leerkrachten meer verzuimd dan door de directieleden. Het gaat hier waarschijnlijk om een effect van leeftijd. Directieleden zijn gemiddeld ouder dan leerkrachten, en oudere personeelsleden zijn minder vaak maar gemiddeld langer ziek.

In het basisonderwijs ligt het verzuimpercentage onder de leerkrachten 1,43 procentpunt hoger dan onder de directieleden. De gemiddelde verzuimduur is bij de leerkrachten ruim zeven dagen korter en de meldingsfrequentie is hoger.

Hetzelfde beeld komt (in iets sterkere mate) bij het speciaal onderwijs naar voren. Het verzuimpercentage ligt onder leerkrachten 1,50 procentpunt hoger dan onder directieleden. Het verschil in meldingsfrequentie is groter dan in het basisonderwijs en de gemiddelde verzuimduur is onder directieleden ruim acht dagen langer dan onder leerkrachten.

In het voortgezet onderwijs zijn de verschillen tussen directieleden en leerkrachten het grootst. Het verzuimpercentage ligt bij leerkrachten 2,33 procentpunt hoger. Ook het verschil in meldingsfrequentie is tussen de functies in het voortgezet onderwijs groter. De gemiddelde verzuimduur is onder de directieleden in het voortgezet onderwijs zelfs veertien dagen langer dan onder de leerkrachten.

Aanstellingsomvang

De verzuimcijfers uitgesplitst naar aanstellingsomvang zijn te vinden in tabel 2.7.

Tabel 2.7 Verzuimcijfers uitgesplitst naar aanstellingsomvang, 2000

	BO			SO			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
< 0,5 WTF	8,46	0,75	25,47	8,98	1,00	20,90	11,18	1,36	21,48
0,5 – 0,87 WTF	9,58	1,03	23,20	10,85	1,34	20,04	9,24	1,61	17,13
> 0,87 WTF	8,20	1,04	21,51	8,70	1,25	17,09	6,57	1,43	15,04

Er komt geen duidelijk lineair verband naar voren tussen het ziekteverzuim en de aanstellingsomvang. Alleen bij de gemiddelde verzuimduur valt op dat deze bij een grotere aanstellingsomvang afneemt. Dit beeld komt overeen met de cijfers uit de afgelopen jaren.

In het basisonderwijs en het speciaal onderwijs ligt het verzuimpercentage het hoogst onder de groep met een werktijdfactor tussen 0,5 en 0,87. In het voortgezet onderwijs is een afname van het verzuimpercentage en de gemiddelde verzuimduur zichtbaar bij een grotere aanstel-

lingsomvang. Personeel in het voortgezet onderwijs met een kleinere aanstellingsomvang verzuimt dus meer dan personeel dat meer uren in de week werkt.

Conclusie

Van de hier behandelde personeelskenmerken blijken de leeftijd, het geslacht en de functie duidelijk samen te hangen met het ziekteverzuim. Oudere personeelsleden, personeelsleden zonder BAPO-korting, vrouwen en leerkrachten verzuimen meer. Een uitsplitsing naar aanstellingsomvang gaf evenwel geen eenduidig beeld. In het volgende deel van de paragraaf wordt bekeken welke kenmerken van de school samenhang vertonen met het ziekteverzuim van het personeel.

Schoolkenmerken

Denominatie

In tabel 2.8 staan de verzuimcijfers uitgesplitst naar denominatie van de scholen.

Tabel 2.8 Verzuimcijfers uitgesplitst naar denominatie, 2000

	BO			SO			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
openbaar	10,26	1,13	25,32	10,24	1,46	21,56	8,42	1,79	16,40
rooms kath.	7,94	0,90	25,67	8,72	1,13	21,37	7,27	1,15	21,40
prot. christ.	8,00	0,88	25,11	9,50	1,03	23,92	7,58	1,41	18,02
overig bijz.	10,20	1,11	26,21	10,07	1,36	19,24	8,32	1,50	19,70

Het ziekteverzuimpercentage is het hoogst op openbare scholen en overige bijzondere scholen. Ook de meldingsfrequentie is op deze scholen in alle sectoren het hoogst. Dit beeld komt overeen met dat uit voorgaande jaren. De gemiddelde verzuimduur lijkt niet sterk met denominatie samen te hangen.

Dat het ziekteverzuim op openbare scholen hoger is dan op rooms katholieke en protestants christelijke scholen kan samenhangen met het feit dat openbare scholen veelal oververtegenwoordigd zijn in meer verstedelijkte gebieden en met het feit dat openbare scholen over het algemeen meer achterstandsleerlingen hebben.

Verstedelijkingsgraad

In tabel 2.9 staan de verzuimcijfers uitgesplitst naar verstedelijkingsgraad van het gebied waar de scholen gevestigd zijn.

Tabel 2.9 Verzuimcijfers uitgesplitst naar verstedelijkingsgraad, 2000

	BO			SO			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
sterk	11,51	1,35	24,71	10,50	1,55	17,87	8,44	1,68	17,06
verstedelijkt	8,87	0,96	26,15	9,47	1,16	22,82	7,77	1,45	18,76
niet	7,74	0,86	25,06	8,88	1,13	22,21	7,78	1,33	19,36

Uit tabel 2.9 blijkt er inderdaad een samenhang te bestaan tussen de verstedelijkingsgraad en het ziekteverzuimpercentage. In sterk verstedelijkte gebieden ligt dit hoger dan in verstedelijkte en niet verstedelijkte gebieden. Hetzelfde kan opgemerkt worden over de meldingsfrequentie. Deze tendens is net als voorgaande jaren het sterkst waarneembaar in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs en in mindere mate in het voortgezet onderwijs. De gemiddelde verzuimduur is voor alle sectoren in de sterk verstedelijkte gebieden evenwel het laagst.

Grootte van de school

De verzuimcijfers uitgesplitst naar grootte van de school staan weergegeven in tabel 2.10.

Tabel 2.10 Verzuimcijfers uitgesplitst naar grootte van de school, 2000

	BO			SO			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
klein	8,68	0,86	27,19	9,75	0,98	25,05	7,63	1,40	18,06
middelgroot	8,59	0,93	26,20	9,54	1,14	22,64	7,96	1,43	18,16
groot	9,25	1,11	24,09	9,63	1,33	20,41	7,98	1,54	18,63

Er komt uit tabel 2.10 enige samenhang naar voren tussen het ziekteverzuimpercentage en de grootte van de school. In het basisonderwijs is het ziekteverzuimpercentage op grote scholen duidelijk hoger, wat in de overige twee sectoren niet het geval is. De meldingsfrequentie is in alledrie de sectoren hoger bij grotere scholen. De gemiddelde verzuimduur is onder het personeel van de basisscholen en van de scholen voor speciaal onderwijs korter op grotere scholen. In het voortgezet onderwijs is de gemiddelde verzuimduur voor alledrie de categorieën ongeveer gelijk. Dat er met name bij het voortgezet onderwijs geen verband naar voren komt tussen het ziekteverzuim en de grootte van de school kan te maken hebben met het feit dat de grootte van de school is vastgesteld op basis van de gehele school en niet op vestigingsniveau. Met name scholen voor voortgezet onderwijs hebben vaak meerdere vestigingen. Wellicht is de grootte van de vestiging meer van invloed op het verzuim dan de grootte van de gehele organisatie.

In voorgaande jaren was het ziekteverzuim op grote scholen nog wel beduidend hoger. In 1999 was dit alleen op de basisscholen nog het geval. Dit jaar is dus hetzelfde beeld te zien.

Aantal achterstandsleerlingen

Tenslotte is gekeken naar de samenhang tussen het aantal achterstandsleerlingen op een school en het ziekteverzuim onder het personeel. Voor achterstandsleerlingen kan een school extra faciliteiten of vergoedingen ontvangen. Of er sprake is van achterstand wordt vastgesteld aan de hand van een aantal kenmerken, zoals onder andere het opleidingsniveau van de ouders en de etniciteit van de leerlingen. Voor de drie sectoren is de definitie verschillend, maar voor elk van de drie sectoren is een indeling in vier categorieën gemaakt, variërend van geen of zeer weinig achterstandsleerlingen tot veel achterstandsleerlingen (de zogenaamde achterstandsscholen). In tabel 2.11 zijn de verzuimcijfers uitgesplitst naar het aantal achterstandsleerlingen.

Tabel 2.11 Verzuimcijfers uitgesplitst naar het aantal achterstandsleerlingen, 2000³

	BO			SO			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
1 ^e categorie	8,07	0,91	24,75	8,82	1,00	24,85	7,19	1,34	18,71
2 ^e categorie	9,12	0,96	26,82	9,38	1,21	22,29	8,40	1,59	18,00
3 ^e categorie	9,47	1,05	26,11	10,06	1,43	17,76	8,92	1,85	18,01
4 ^e categorie	12,51	1,52	24,22	11,97	1,76	16,73	10,70	1,65	20,34

Duidelijk is te zien dat het verzuimpercentage onder het personeel van scholen met veel achterstandsleerlingen hoger is dan onder het personeel dat werkzaam is op scholen met minder achterstandsleerlingen. Ook is er een stijgende lijn in de meldingsfrequentie waarneembaar. Het beeld bij de gemiddelde verzuimduur is niet eenduidig, alleen bij het speciaal onderwijs is er een daling te zien bij toename van het aantal achterstandsleerlingen.

Als deze cijfers vergeleken worden met die uit 1999, valt vooral op dat de gemiddelde verzuimduur onder het personeel van de basisscholen en de scholen voor voortgezet onderwijs dit jaar niet lager is bij meer achterstandsleerlingen, wat in 1999 nog wel het geval was. Het is dus niet langer zo dat men zich voor korte periodes vaker ziek meldt, maar men meldt zich ongeveer even vaak (basisonderwijs) of zelfs vaker (voortgezet onderwijs) ziek maar blijft wel langer afwezig. Alleen bij het speciaal onderwijs is de gemiddelde verzuimduur korter op scholen met meer achterstandsleerlingen. In vergelijking met vorig jaar is de meldingsfrequentie in de drie sectoren licht afgenomen.

Conclusie

De relatie tussen het ziekteverzuim en de kenmerken van de school komt minder duidelijk naar voren dan tussen het ziekteverzuim en een aantal kenmerken van het personeel. Ziekte-

³ Scholen met bijna geen achterstandsleerlingen vallen onder categorie 1 en scholen met veel achterstandsleerlingen onder categorie 4. Voor het basisonderwijs is gebruik gemaakt van gewicht-leerlingen, voor het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs van CUMI-leerlingen. Zie voor meer informatie de indeling in de tabellen van bijlagen 1 en 2.

verzuim verschilt wel naar denominatie, verstedelijkingsgraad, grootte van de school en aantal achterstandsleerlingen, maar de trends zijn minder duidelijk. Bovendien hangen de kenmerken van de school ook meer onderling samen. Zo zijn scholen in grote steden vaak groter. Ook zijn er in de grote steden meer openbare scholen die bovendien meer achterstandsleerlingen herbergen dan bijzondere scholen en scholen in minder verstedelijkte gebieden.

2.3 Nulverzuim en vervangingspercentage

Nulverzuim

Na een uitgebreide beschrijving van het ziekteverzuim aan de hand van de drie belangrijkste verzuimmaten, worden in deze paragraaf nog twee andere maten besproken: het nulverzuim en het vervangingspercentage. Allereerst wordt ingegaan op het nulverzuim. Het nulverzuim geeft aan welk percentage van het personeel niet verzuimd heeft gedurende het kalenderjaar 2000. Een beschrijving van de berekening van het nulverzuim is terug te vinden in bijlage 4. De cijfers die in deze paragraaf worden beschreven zijn terug te vinden in tabel 2 van bijlage 1.

In tabel 2.14 staan de cijfers van het nulverzuim weergegeven voor 1999 en 2000.

Tabel 2.14 Nulverzuim onderwijzend personeel in percentages, 1999 en 2000

	BO	SO	VO
1999	45,71	39,91	45,49
2000	47,30	43,41	42,90

Het percentage van het personeel dat zich niet ziek gemeld heeft in 2000 is het hoogst in het basisonderwijs, namelijk ruim 47%. De percentages in het speciaal en het voortgezet onderwijs liggen iets lager. In vergelijking met vorig jaar is in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs het percentage niet-zieken gestegen, terwijl in het voortgezet onderwijs een wat kleiner deel van het personeel helemaal niet wegens ziekte afwezig is geweest dan vorig jaar. Gezien het feit dat het verzuimpercentage is gestegen en er in 2000 dus een kleiner deel van het personeel zich ziek heeft gemeld dan in 1999, heeft dit kleiner deel kennelijk wel gezorgd voor een hoger verzuim.

Persoonskenmerken

Wanneer het nulverzuim gerelateerd wordt aan verschillende persoonskenmerken blijkt er allereerst geen verband te zijn tussen nulverzuim en leeftijd, de percentages ontlopen elkaar nauwelijks. Wel komt er een verband naar voren tussen de hoeveelheid niet-zieken en sekse:

een groter aandeel mannen dan vrouwen heeft zich in 2000 niet ziek gemeld. Onder mannen is het verzuimpercentage ook lager, evenals de meldingsfrequentie. Verder is er een duidelijk verband zichtbaar tussen het nulverzuim en de functie. Directieleden hebben in alledrie sectoren een aanzienlijk hoger nulverzuim dan leerkrachten. Dit komt overeen met hun lagere meldingsfrequentie en lager verzuimpercentage. Uitgesplitst naar aanstellingsomvang is in het basisonderwijs het nulverzuim het hoogst onder personeel met een aanstellingsomvang die kleiner is dan 0,5 FTE. Bij personeel met een grotere aanstellingsomvang is het nulverzuim ongeveer gelijk. In het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs is het nulverzuim ook het hoogst onder personeel met een kleine aanstelling, maar hebben ook personen met een aanstelling groter dan 0,87 een wat hoger nulverzuim dan personeel in de midden-categorie. Hoewel de personen met een kleine aanstellingsomvang ook een lage meldingsfrequentie hebben, is hun verzuimpercentage wel hoger doordat ze langer verzuimen. Onder personeel met een kleine aanstelling is er kennelijk een kleine groep die lang afwezig is. Voor alle persoonskenmerken geldt dat in het nulverzuim ten opzichte van vorig jaar naar verhouding niet veel veranderd is.

Schoolkenmerken

Er is verschil in het nulverzuim op scholen van verschillende denominatie. Net als voorgaande jaren is het aandeel van het personeel dat zich niet ziek gemeld heeft groter op rooms katholieke en protestants christelijke scholen. Ook hier gaat dit gepaard met een laag verzuimpercentage en een lage meldingsfrequentie. Ook is er een samenhang tussen het nulverzuim en de verstedelijkingsgraad. Naarmate scholen zich in een meer verstedelijkt gebied bevinden, is het nulverzuim lager. Op scholen in niet-verstedelijkte gebieden is een groter deel van het personeel in 2000 dus nooit wegens ziekte afwezig geweest. Dit geldt voor zowel het basisonderwijs, het speciaal onderwijs als het voortgezet onderwijs. Ook de grootte van de school is van belang voor het nulverzuim. Hoe kleiner de school, des te groter is het deel van het personeel dat in het jaar niet wegens ziekte verzuimd heeft. Dit geldt wederom voor alledrie de sectoren. Een laatste schoolkenmerk is het aantal achterstandsleerlingen op een school. Het nulverzuim onder het personeel ligt hoger op scholen met weinig achterstandsleerlingen. In het basisonderwijs en het speciaal onderwijs is vooral op achterstandscholen het nulverzuim beduidend lager (ongeveer tien%). Hier heeft dus een groter deel van het personeel zich wel eens ziek gemeld.

Vervangingspercentage

Het vervangingspercentage is een kengetal dat weergeeft welk deel van de afwezigheid (wegens ziekte) van het personeel vervangen is. Het kan zijn dat er een invaller voor de groep staat, maar ook wanneer een groep tijdelijk met een andere groep wordt samengevoegd, kan dit als vervanging worden opgegeven. De bij CASO opgegeven vervanging is die vervanging die bekostigd wordt door het Vervangingsfonds. Alleen deze vervanging wordt dus in het

vervangingspercentage uitgedrukt. Voor het voortgezet onderwijs geldt bovendien een wachttijd van vier dagen. Deze wachtdagen worden niet door het Vervangingsfonds vergoed. Alle cijfers zijn terug te vinden in tabel 1 van bijlage 2.

De vervangingspercentages voor het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs zijn gegeven in tabel 2.15.

Tabel 2.15 Vervangingspercentages ziekteverzuim onderwijzend personeel, 1999 en 2000

	BO	SO	VO
1999	69,33	60,17	60,97
2000	64,48	57,92	58,31

Ten opzichte van vorig jaar is het vervangingspercentage in alledrie de sectoren gedaald. Een kleiner deel van de afwezigheid wegens ziekte is vervangen. Net als in voorgaande jaren worden zieke leerkrachten in het basisonderwijs nog het meest vervangen, namelijk bijna 65 procent van de afwezigheid. In de overige sectoren ligt dit percentage iets lager. Tussen het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs is maar weinig verschil in vervangingspercentage.

Persoonskenmerken

Het vervangingspercentage hangt duidelijk samen met verschillende persoonskenmerken. Zo wordt ouder personeel meer vervangen dan jonger personeel. Dit zal waarschijnlijk komen doordat ouder personeel gemiddeld langer ziek is. Er is geen verschil in mate van vervanging tussen de seksen. In alle sectoren wordt er voor mannen en vrouwen ongeveer evenveel vervanging gevonden. Uitgesplitst naar functie komt er voor de drie sectoren een verschillend beeld naar voren. Terwijl in het basisonderwijs ongeveer tien procent meer van de directieleden bij ziekte wordt vervangen dan van de leerkrachten, is dit in het voortgezet onderwijs precies andersom. Het vervangingspercentage is hier onder leerkrachten ongeveer acht procent hoger. In het speciaal onderwijs is er bijna geen verschil in vervanging tussen de directieleden en de leerkrachten. Ook bij de aanstellingsomvang worden er voor de sectoren verschillende trends zichtbaar. In het basisonderwijs en het speciaal onderwijs stijgt het vervangingspercentage met de aanstellingsomvang. Wegens ziekte afwezig personeel met een grote aanstelling wordt dus relatief meer vervangen dan personeel dat minder uren werkt. In het voortgezet onderwijs is de trend precies omgekeerd. Hier wordt personeel met een kleine aanstelling meer vervangen. Maar de verschillen tussen de afzonderlijke categorieën in het voortgezet onderwijs zijn klein.

Schoolkenmerken

Voor de verschillende denominaties zijn geen heel grote verschillen in vervangingspercentages zichtbaar. Wel geldt voor alle sectoren dat het meest vervangen wordt op rooms katholieke scholen (en alleen in het speciaal onderwijs ook op de overige bijzondere scholen) en het minst op openbare scholen. Er is een duidelijk verband tussen welk deel van de verzuimde werktijd vervangen wordt en de mate van verstedelijking van het gebied waarin de school zich bevindt. In meer verstedelijkte gebieden wordt minder vervangen dan in minder verstedelijkte gebieden. Dit geldt voor alle sectoren. In de grote steden is het moeilijker om vervanging te vinden. De grootte van de school scheidt voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs een duidelijk beeld. Er wordt meer vervangen op kleine scholen. Op het voortgezet onderwijs hangt het vervangingspercentage minder duidelijk samen met de grootte van de school. Tenslotte de achterstandsleerlingen. Hier is de situatie voor alle sectoren vergelijkbaar. Op scholen met meer achterstandsleerlingen wordt een kleiner deel van de verzuimde werktijd vervangen dan op scholen met minder achterstandsleerlingen.

2.4 Overig verzuim

Onder overig verzuim valt al het verlof dat niet vanwege ziekte wordt opgenomen. Het gaat onder andere om zwangerschaps- en ouderschapsverlof, scholingsverlof en verlof in het persoonlijk of het algemeen belang, zoals bijvoorbeeld het bekleden van een politieke functie. Voor het overig verzuim zijn dezelfde kengetallen berekend als voor het ziekteverzuim en deze zijn gegeven in tabel 2.16.

Tabel 2.16 Verzuimcijfers overig verzuim onderwijzend personeel, 1999 en 2000

	VZP		MF		GZD	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
BO	2,36	2,20	1,05	0,98	8,86	9,35
SO	2,33	2,07	0,67	0,59	14,48	15,73
VO	1,95	1,95	0,39	0,33	22,87	29,42

Het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie zijn het hoogst in het basisonderwijs en het laagst in het voortgezet onderwijs. Bij de duur van het verlof ligt het precies andersom. De gemiddelde duur van het verlof is in de drie sectoren sterk uiteenlopend, van ruim 9 dagen in het basisonderwijs, bijna 16 dagen in het speciaal onderwijs tot meer dan 29 dagen in het voortgezet onderwijs. De meldingsfrequentie is het hoogst in het basisonderwijs, hier wordt het meest frequent verlof opgenomen, maar duurt het minder lang dan in het speciaal en het voortgezet onderwijs. Wanneer de cijfers van 2000 met die van 1999 worden vergeleken, is te zien dat het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie in alledrie de sectoren licht afne-

men, terwijl de gemiddelde duur van het verlof een stijgende lijn vertoont. Er wordt in 2000 iets minder vaak verlof opgenomen, maar wel voor een wat langere periode. In totaal wordt er een kleiner deel van de tijd verzuimd (met uitzondering van het voortgezet onderwijs, waar het verzuimpercentage gelijk is gebleven).

Binnen het basisonderwijs zijn de verschillen met vorig jaar niet zeer groot. Het verzuimpercentage is licht afgenomen en de meldingsfrequentie en gemiddelde verzuimduur zijn nagenoeg gelijk gebleven. In het speciaal onderwijs is de afname van het verzuimpercentage en de toename van de gemiddelde verzuimduur wat groter dan in het basisonderwijs. Het verzuimpercentage is gedaald met 0,26 en men blijft gemiddeld ruim een dag langer afwezig dan in 1999. Binnen het voortgezet onderwijs zijn er geen echte veranderingen in het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie, maar is de gemiddelde verzuimduur wel met bijna zeven dagen toegenomen. Hier neemt men dus even vaak verlof op als vorig jaar, maar duurt het verlof gemiddeld veel langer. Dit is een opvallende stijging die het gevolg is van naar verhouding meer langdurig verlof dan in 1999. Denkbaar is dat er in 2000 meer zwangerschapsverlof is opgenomen.

Persoonskenmerken

Wanneer het overig verzuim wordt uitgesplitst naar kenmerken van het personeel, dan blijkt een aantal factoren zeker samen te hangen met het opnemen van verlof. Zo neemt het verzuimpercentage in alledrie de sectoren af met de leeftijd. Hetzelfde geldt voor de meldingsfrequentie; jongere mensen nemen vaker verlof op dan oudere mensen. Naast dat jonge mensen dit vaker doen, doen ze dit gemiddeld ook langer, net als in 1999. Dat er onder jong personeel meer verlof wordt opgenomen kan verklaard worden door het feit dat er onder jong personeel relatief veel zwangerschaps- en ouderschapsverlof wordt opgenomen. Met name in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs is een duidelijke tweedeling in het verzuimpercentage zichtbaar tussen jongere en oudere werknemers. In de loop der jaren is deze tweedeling groter geworden en is ook duidelijk zichtbaar in de gemiddelde duur van het verlof.

Het verzuimpercentage ligt onder vrouwen hoger dan onder mannen. Het verschil is gemiddeld anderhalf procent. In meldingsfrequentie is niet opmerkelijk veel verschil tussen de seksen. De gemiddelde verzuimduur ligt onder vrouwen hoger, wat wederom toegeschreven kan worden aan het zwangerschapsverlof. Hierdoor is de duur van het verlof onder vrouwen gemiddeld twee tot drie keer zo lang als onder mannen, wat doorwerkt in een hoger verzuimpercentage.

Onder leerkrachten is het verzuimpercentage in alledrie de sectoren hoger dan onder directieleden. In het speciaal onderwijs is dit verschil het grootst. De meldingsfrequentie is in het basisonderwijs onder directieleden het hoogst, terwijl in de andere twee sectoren leerkrachten vaker verlof opnemen. Het verschil in meldingsfrequentie tussen directieleden en leerkrachten is in het voortgezet onderwijs het kleinst. De gemiddelde duur van het verlof ligt in de

drie sectoren onder leerkrachten beduidend hoger. Hun verlof duurt gemiddeld twee tot drie keer zo lang als dat van de directieleden. Ook hier kan een oververtegenwoordiging van vrouwen onder de leerkrachten een rol spelen. De aan het begin van deze paragraaf opgemerkte stijging in de gemiddelde duur van het verlof in het voortgezet onderwijs komt in zijn geheel voor rekening van de leerkrachten. Onder de directieleden in het voortgezet onderwijs is de gemiddelde duur van het verlof zelfs iets gedaald ten opzichte van 1999.

Tenslotte is het overig verzuim nog bekeken naar aanstellingsomvang. Bij een grotere aanstellingsomvang daalt in alledrie de sectoren het gemiddelde verzuimpercentage. De meldingsfrequentie is groter bij een grotere aanstellingsomvang, terwijl de gemiddelde verzuimduur daalt. Vooral onder het personeel dat een aanstelling heeft van 0,87 FTE of meer is de gemiddelde verzuimduur de helft of nog minder dan de helft van dat van het personeel met een aanstelling van maximaal 0,5 FTE. Personeel dat minder uren werkt neemt gemiddeld dus minder vaak maar wel langer verlof op, resulterend in een hoger verzuimpercentage. Dit zou ook samen kunnen hangen met het zwangerschapsverlof, aangezien vrouwen vaker een kleine aanstelling hebben. Hierdoor zit in de categorie met de kleinste aanstellingen meer langdurend verlof. In vergelijking met voorgaande jaren valt op dat het verlof in deze categorie naar verhouding erg is toegenomen.

Bij alle hier behandelde persoonskenmerken is er een verband gevonden met het opnemen van verlof. Dit verschilt naar leeftijd, geslacht, functie en aanstellingsomvang.

Schoolkenmerken

Er komt geen duidelijk verband naar voren tussen de denominatie van de scholen en het verzuimpercentage. In het basisonderwijs is dit percentage het hoogst in de categorie overig bijzonder, in het speciaal onderwijs op de protestants christelijke scholen en in het voortgezet onderwijs is het verzuimpercentage op rooms katholieke scholen het hoogst. De verschillen binnen de sectoren zijn niet heel groot. De grootste variatie is te vinden in de gemiddelde verzuimduur, die bij de openbare scholen en de overige bijzondere scholen het hoogst ligt. Dit komt duidelijk naar voren in het speciaal onderwijs. In het basisonderwijs is de gemiddelde duur van het verlof op scholen uit de categorie overig bijzonder duidelijk hoger dan de rest en in het voortgezet onderwijs zijn dit de openbare scholen.

Ook bij de verstedelijkingsgraad liggen de verzuimpercentages niet erg ver uit elkaar. Ze zijn het laagst in de sterk verstedelijkte gebieden. Dit komt het meest naar voren in het speciaal onderwijs. Verder neemt de meldingsfrequentie af met de verstedelijkingsgraad, en neemt de gemiddelde verzuimduur juist sterk toe. Dus in de sterk verstedelijkte gebieden wordt minder vaak maar wel langduriger verlof opgenomen, terwijl het in de niet verstedelijkte gebieden meer om frequenter en korter durend verlof gaat.

Er is geen duidelijk verband tussen de grootte van de school en de mate waarin er verlof wordt genomen. Ook hier zijn er in de drie sectoren niet veel verschillen tussen de afzonderlijke categorieën, met uitzondering van het speciaal onderwijs, waar het verzuimper-

centage op kleine scholen duidelijk hoger ligt. Er is wel verschil tussen de sectoren. Zo is de gemiddelde verzuimduur in het basisonderwijs het hoogst op grote scholen en in het voortgezet onderwijs juist op kleine scholen.

Er blijkt wel een verband te bestaan tussen het overig verzuim en het aantal achterstandsleerlingen op een school. Naarmate er meer achterstandsleerlingen op een school zitten is het verzuimpercentage lager, de meldingsfrequentie neemt af, maar de duur van het verlof neemt sterk toe. Deze wordt twee tot drie keer zo lang op scholen waarvan de leerlingenpopulatie voor meer dan vijftig procent uit achterstandsleerlingen bestaat dan op scholen met minder dan vijf procent achterstandsleerlingen. Deze tendens doet zich in alledrie de sectoren voor. De relatie tussen kenmerken van de school en het opnemen van verlof is minder duidelijk dan de relatie tussen kenmerken van het personeel en het verlof. Bij zowel denominatie, verstedelijkingsgraad en grootte van de school zijn er wel verschillen, maar is er geen duidelijke trend aan te wijzen. Alleen het aantal achterstandsleerlingen op een school houdt duidelijk verband met het overige verzuim.

Vervangingspercentage

In tabel 2.17 staan de vervangingspercentages van het overige verzuim. Ter vergelijking zijn tevens de cijfers over 1999 opgenomen.

Tabel 2.17 Vervangingspercentages overig verzuim onderwijzend personeel, 1999 en 2000

	BO	SO	VO
1999	79,22	69,96	54,97
2000	74,47	69,09	54,35

De vervangingspercentages van het overige verzuim liggen hoger dan die van het ziekteverzuim, met uitzondering van het voortgezet onderwijs. Een hoger vervangingspercentage voor het overig verzuim is te verwachten, omdat het bij overig verzuim vooraf duidelijk is wanneer dit zal worden opgenomen, terwijl ziekteverzuim doorgaans onverwacht is en daardoor moeilijker te vervangen. Ten opzichte van 1999 is het vervangingspercentage van het overige verzuim alleen in het basisonderwijs gedaald. Een kleiner deel van de afwezigheid is hier dus vervangen in vergelijking met vorig jaar. In de overige twee sectoren is het vervangingspercentage praktisch gelijk gebleven. Het overig verzuim kon in 2000 in het speciaal en in het voortgezet onderwijs in dezelfde mate vervangen worden als in 1999. Het vervangingspercentage is onder het onderwijzend personeel in het basisonderwijs het hoogst en in het voortgezet onderwijs het laagst.

3 VERZUIMMATEN ONDERWIJSONDERSTEUNEND PERSONEEL

In dit hoofdstuk worden de verzuimcijfers voor het onderwijsondersteunend personeel in het speciaal en in het voortgezet onderwijs behandeld. Dit zal op dezelfde wijze gebeuren als voor het onderwijzend personeel (hoofdstuk 2), zij het wat minder uitgebreid. In paragraaf 3.1 wordt allereerst ingegaan op de drie belangrijkste verzuimmaten (het verzuimpercentage, de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur) voor het onderwijsondersteunend personeel van de twee sectoren als geheel. In paragraaf 3.2 worden deze cijfers uitgesplitst naar verschillende achtergrondkenmerken van het personeel en van de organisatie. Vervolgens komen in paragraaf 3.3 het nulverzuim en het vervangingspercentage aan bod. Afgesloten wordt met een paragraaf over het overige verzuim onder het onderwijsondersteunend personeel (paragraaf 3.4). De cijfers die in dit hoofdstuk besproken worden, zijn terug te vinden in bijlagen 1 en 2.

3.1 Ziekteverzuim algemeen

In tabel 3.1 staan de drie verzuimmaten voor het onderwijsondersteunend personeel in het speciaal en het voortgezet onderwijs.

Tabel 3.1 Verzuimcijfers ziekteverzuim onderwijsondersteunend personeel, 1999 en 2000

	VZP		MF		GZD	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
SO	9,98	9,90	1,29	1,28	19,18	20,82
VO	8,71	8,58	1,06	1,12	22,85	23,36

Ten opzichte van 1999 is er weinig veranderd in het ziekteverzuim onder het onderwijsondersteunend personeel. In het speciaal onderwijs is er een heel lichte daling van het verzuimpercentage zichtbaar. De meldingsfrequentie is nagenoeg gelijk gebleven. De gemiddelde verzuimduur is met anderhalve dag toegenomen. In het voortgezet onderwijs is het verzuimpercentage met ruim 0,1 procent afgenomen. De meldingsfrequentie is heel licht toegenomen en de gemiddelde verzuimduur ligt ongeveer een halve dag hoger dan in 1999. In beide sectoren gaat het maar om kleine verschillen ten opzichte van vorig jaar. De verschillen tussen de sectoren zijn duidelijk groter. Zo ligt het verzuimpercentage net als voorgaande jaren hoger in het speciaal onderwijs. Ook meldt men zich in het speciaal onderwijs vaker ziek, maar blijft men minder lang ziek dan ondersteunend personeel in het voortgezet onderwijs. Dit was ook in voorgaande jaren al het geval.

De verzuimpercentages zijn onder het onderwijsondersteunend personeel hoger dan onder het onderwijzend personeel. In het speciaal onderwijs is er verder weinig verschil wat betreft het onderwijzend personeel in meldingsfrequentie en gemiddelde duur van het verzuim. In het voortgezet onderwijs meldt onderwijsondersteunend personeel zich minder vaak, maar wel gemiddeld vijf dagen langer ziek dan onderwijzend personeel.

3.2 Ziekteverzuim naar achtergrondkenmerken

In deze paragraaf wordt allereerst de samenhang bekeken tussen het ziekteverzuim van het onderwijsondersteunend personeel en enkele persoonskenmerken en vervolgens wordt er gekeken naar de kenmerken van de organisatie. Alle cijfers zijn te vinden in tabel 3 van bijlage 1.

Leeftijd

Net als bij het onderwijzend personeel is er ook bij het onderwijsondersteunend personeel een duidelijk verband tussen het ziekteverzuim en de leeftijd. Onder oudere werknemers is het ziekteverzuimpercentage hoger. Oudere werknemers melden zich minder vaak ziek, maar blijven wel gedurende een langere periode afwezig. Vooral in de categorie tussen de 55 en 65 jaar is de verzuimduur beduidend langer dan onder het jongere personeel. Dit geldt voor zowel het speciaal als het voortgezet onderwijs.

Geslacht

Uitgesplitst naar geslacht komt er bij het speciaal onderwijs een opvallend beeld naar voren. Hier is namelijk het verzuimpercentage onder mannen hoger dan onder vrouwen. Dit is in tegenstelling tot het onderwijzend personeel, waar in alle sectoren het verzuimpercentage onder vrouwen hoger ligt. Dit hogere verzuimpercentage onder mannen zal te maken hebben met het feit dat zij gemiddeld ruim vier dagen langer verzuimen dan vrouwen. Hun meldingsfrequentie ligt iets lager dan die van de vrouwen. Opvallend is verder dat in het speciaal onderwijs de verschillen tussen mannen en vrouwen in verzuim steeds kleiner worden. In het voortgezet onderwijs verzuimen vrouwen een groter deel van de werktijd, veroorzaakt door een langere verzuimduur dan mannen. Hierbij moet er rekening gehouden worden met de verschillende functies die er voor onderwijsondersteunend personeel bestaan in het speciaal onderwijs. Terwijl in het voortgezet onderwijs het bij onderwijsondersteunende functies veelal om lagere functieniveaus gaat is er in het speciaal onderwijs meer differentiatie in de functieniveaus. Er zijn meer hogere functies (zoals bijvoorbeeld logopedisten en psychologen) waarin bovendien meer vrouwen werkzaam zijn. Dit zorgt voor een ander beeld van het verzuim dan bij het voortgezet onderwijs.

Aanstellingsomvang

Wanneer de verzuimkengetallen bekeken worden naar aanstellingsomvang dan wordt zichtbaar dat personen met een grotere aanstelling in het speciaal onderwijs meer verzuimen. Zij melden zich vaker ziek, maar blijven minder lang afwezig dan personeel met een kleinere aanstelling. In het voortgezet onderwijs is de trend omgekeerd: personeel met een grotere aanstelling heeft een lager verzuimpercentage. Tegelijkertijd stijgt de meldingsfrequentie en daalt de gemiddelde verzuimduur met een grotere aanstellingsomvang (net als in het speciaal onderwijs).

Denominatie

Ondersteunend personeel in het speciaal onderwijs op openbare scholen verzuimt het meest en personeel op protestants christelijke scholen het minst. Hierin is ten opzichte van voorgaande jaren niet veel veranderd. Men meldt zich het meest frequent ziek op openbare scholen en wederom het minst op protestants christelijke scholen. Hier is de gemiddelde verzuimduur echter het langst. De duur van ziekte is het kortst op de overige bijzondere scholen. In het voortgezet onderwijs zijn de verschillen tussen de denominaties van de scholen en het ziekteverzuim van het ondersteunend personeel kleiner dan op scholen voor speciaal onderwijs. Met ruim negen procent is het verzuimpercentage het hoogst op rooms katholieke scholen en het laagst op protestants christelijke scholen. De frequentie waarmee men zich ziek meldt is het hoogst op openbare scholen en de gemiddelde duur van het verzuim is met 30,5 dagen op rooms katholieke scholen het langst. Ook hierin is weinig verschil met voorgaande jaren.

Verstedelijkingsgraad

Wanneer de cijfers gesplitst worden naar verstedelijkingsgraad, dan wordt duidelijk dat voor onderwijsondersteunend personeel in zowel het speciaal als het voortgezet onderwijs het verzuimpercentage het hoogst is in sterk verstedelijkte gebieden. Hier meldt men zich het meest frequent ziek, maar blijft korter afwezig dan in minder verstedelijkte en niet verstedelijkte gebieden.

Grootte school

Het ziekteverzuim lijkt vooral in het speciaal onderwijs iets te maken te hebben met de grootte van de school. Op grote scholen wordt meer verzuimd, men meldt zich vaker ziek, maar is niet zo lang afwezig als op middelgrote en kleine scholen. Een soortgelijk beeld was ook in voorgaande jaren zichtbaar.

De grootte van de scholen voor voortgezet onderwijs lijkt niet samen te hangen met het ziekteverzuim van het onderwijsondersteunend personeel. Er is amper verschil tussen de categorieën. In voorgaande jaren waren de verschillen iets groter, maar was er ook geen sprake van een duidelijke trend.

Aantal achterstandsleerlingen

Er is geen duidelijk lineair verband tussen het ziekteverzuim en het aantal achterstandsleerlingen, maar globaal kan wel worden gesteld dat op scholen met meer achterstandsleerlingen het ziekteverzuimpercentage onder het ondersteunend personeel hoger is. Op deze scholen meldt men zich vaker ziek, maar blijft minder lang afwezig. Dit is zichtbaar in zowel het speciaal als het voortgezet onderwijs en komt ongeveer overeen met de cijfers van vorig jaar.

3.3 Nulverzuim en vervangingspercentage

Nulverzuim

Ook voor het onderwijsondersteunend personeel is berekend hoe groot het deel van het personeel is dat zich in 2000 niet heeft ziekgemeld. Dit nulverzuim in 2000 en in 1999 staat in tabel 3.2. Deze cijfers zijn ook uitgesplitst naar achtergrondkenmerken. Deze zullen in deze paragraaf kort besproken worden. Voor een uitgebreid overzicht van alle cijfers wordt verwezen naar tabel 3 van bijlage 2.

Tabel 3.2 Nulverzuim onderwijsondersteunend personeel, 1999 en 2000

	SO	VO
1999	40,20	48,95
2000	43,88	47,21

Ten opzichte van 1999 is het nulverzuim in het speciaal onderwijs wat toegenomen en in het voortgezet onderwijs licht gedaald. Hierdoor zijn de verschillen tussen beide sectoren kleiner geworden. Het nulverzuim ligt onder onderwijsondersteunend personeel in het voortgezet onderwijs hoger dan onder ondersteunend personeel in het speciaal onderwijs. In het voortgezet onderwijs is er dus een groter aandeel onderwijsondersteunend personeel dat zich in 2000 niet ziek heeft gemeld.

Persoonskenmerken

Wanneer het nulverzuim wordt uitgesplitst naar persoonskenmerken dan wordt zichtbaar dat ouder personeel in het speciaal onderwijs een hoger nulverzuim heeft dan jonger personeel. In het voortgezet onderwijs is deze trend minder duidelijk. Dat het verzuimpercentage onder ouder personeel toch hoger is, komt doordat er een kleine groep personeelsleden is die zich gedurende lange tijd ziek meldt (gezien hun lagere meldingsfrequentie en gemiddeld langere verzuimduur).

Uitgesplitst naar geslacht ligt ook voor het onderwijsondersteunend personeel het nulverzuim onder de mannen hoger dan onder de vrouwen. Het verschil tussen beide seksen is het grootst in het speciaal onderwijs. Bij de aanstellingsomvang is er een duidelijke trend zichtbaar. Bij

een kleinere aanstelling is er een groter nulverzuim, wat inhoudt dat een groter deel van het personeel met een kleine aanstelling zich in 2000 niet ziek heeft gemeld dan personeel met een grotere aanstelling. Voor personeel met een kleinere aanstelling is de kans ook kleiner dat men ziek wordt op het moment dat men moet werken. Ook hier is deze trend sterker aanwezig in het speciaal onderwijs dan in het voortgezet onderwijs. Hier geldt overigens ook dat de meldingsfrequentie onder personeel met een kleine aanstelling lager is, maar de gemiddelde duur van hun afwezigheid langer dan onder personeel met een grotere aanstelling.

Schoolkenmerken

Het nulverzuim is in het speciaal onderwijs het hoogst op protestants christelijke scholen en het laagst op openbare scholen. Op de scholen voor voortgezet onderwijs is het nulverzuim het hoogst op rooms katholieke scholen (en overigens ook vrij hoog op protestantse scholen) en het laagst op openbare scholen. Het komt op openbare scholen dus relatief het minst voor dat het personeel zich gedurende het jaar niet ziek gemeld heeft. Dit komt overeen met de meldingsfrequentie die op openbare scholen beduidend hoger ligt en op protestants christelijke en rooms katholieke scholen juist lager.

Wat betreft de verstedelijking is er met name verschil tussen sterk verstedelijkte gebieden enerzijds en verstedelijkte en niet verstedelijkte gebieden anderzijds, waarbij het nulverzuim relatief laag ligt op scholen in sterk verstedelijkte gebieden. Dit geldt voor beide sectoren. Deze scholen hebben tevens een hoog verzuimpercentage en een hoge meldingsfrequentie. Het nulverzuim hangt vooral op scholen voor speciaal onderwijs duidelijk samen met de grootte van de school. Op kleine scholen is het nulverzuim ruim dertien procent hoger dan op grote scholen. Dit is terug te vinden in een laag verzuimpercentage en een lage meldingsfrequentie op kleine scholen. Op scholen voor voortgezet onderwijs is het nulverzuim wel hoger op kleine scholen, maar is er maar weinig verschil tussen middelgrote en grote scholen.

Naarmate er meer achterstandsleerlingen op een school zitten, is het nulverzuim lager. Dit geldt voor beide sectoren, met uitzondering van de achterstandsscholen in het voortgezet onderwijs, waar het nulverzuim juist weer een stuk hoger ligt.

Vervangingspercentage

Ook voor het onderwijsondersteunend personeel is het vervangingspercentage berekend. In deze paragraaf wordt bekeken hoeveel zieke werknemers vervangen worden en of dit om een specifiek deel van de werknemers gaat. De hier besproken cijfers staan in tabel 3 van bijlage 2.

In tabel 3.3 staan de vervangingspercentages voor het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs van 1999 en 2000.

Tabel 3.3 Vervangingspercentage onderwijsondersteunend personeel, 1999 en 2000

	SO	VO
1999	47,20	30,58
2000	45,10	27,62

In het speciaal onderwijs wordt wegens ziekte afwezig onderwijsondersteunend personeel meer vervangen dan in het voortgezet onderwijs. In het speciaal onderwijs is er een grotere verscheidenheid aan onderwijsondersteunende functies waarbij de noodzaak tot vervanging wellicht groter is, zoals orthopedagogen en logopedisten. Dit kan bijgedragen hebben tot een hoger vervangingspercentage. Ten opzichte van 1999 is er net als bij het onderwijzend personeel een lichte daling in het vervangingspercentage waarneembaar.

Persoonskenmerken

Uitgesplitst naar persoonskenmerken blijkt dat in het voortgezet onderwijs oudere mensen meer vervangen worden dan jongere mensen. In het speciaal onderwijs is er geen duidelijke trend zichtbaar. Verder valt op dat het vervangingspercentage in het speciaal onderwijs onder vrouwen hoger ligt dan onder mannen, terwijl hier in het voortgezet onderwijs geen duidelijk verschil is. De aanstellingsomvang geeft alleen voor het voortgezet onderwijs een duidelijk beeld. Hier wordt personeel met een grotere aanstelling meer vervangen dan personeel dat minder werkt.

Schoolkenmerken

In zowel het speciaal onderwijs als het voortgezet onderwijs wordt onderwijsondersteunend personeel het meest vervangen op rooms katholieke scholen. Verder daalt in beide sectoren de vervanging met toenemende verstedelijking. Een duidelijk beeld met betrekking tot de grootte van de school komt evenwel in geen van beide sectoren naar voren. Wel is net als bij het onderwijzend personeel het vervangingspercentage het laagst op de achterstandsscholen en groeit naarmate een school minder achterstandsl leerlingen heeft. Op scholen met veel achterstandsl leerlingen wordt de afwezigheid van onderwijsondersteunend personeel dus het minst vervangen.

3.4 Overig verzuim

In deze paragraaf wordt het overige verzuim van het onderwijsondersteunend personeel beschreven. Alle cijfers zijn te vinden in tabel 4 van bijlage 1. In tabel 3.4 staan de verzuimcijfers voor het overig verzuim van het onderwijsondersteunend personeel in het speciaal en het voortgezet onderwijs weergegeven.

Tabel 3.4 Verzuimcijfers overig verzuim onderwijsondersteunend personeel, 1999 en 2000

	VZP		MF		GZD	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
so	2,65	2,51	0,42	0,38	21,68	21,25
vo	0,89	0,80	0,14	0,12	20,65	23,73

Vergeleken met 1999 is er in 2000 weinig veranderd. Het verzuimpercentage is licht gedaald, evenals de meldingsfrequentie. Wel is er een duidelijke stijging zichtbaar in de gemiddelde duur van het verlof van onderwijsondersteunend personeel in het voortgezet onderwijs.

Wanneer de twee sectoren met elkaar vergeleken worden, valt op dat het verzuimpercentage in het speciaal onderwijs ruim drie keer zo hoog is als in het voortgezet onderwijs. Dit wordt met name veroorzaakt doordat personeel vaker verlof opneemt, want de duur van het verlof in het speciaal onderwijs is in 2000 korter dan in het voortgezet onderwijs. Dit kan weer te maken hebben met het feit dat er in het speciaal onderwijs naar verhouding veel meer vrouwen werken dan in het voortgezet onderwijs, waardoor er meer zwangerschaps- en bevalingsverlof opgenomen zal worden.

Persoonskenmerken

Wanneer het overige verzuim wordt gesplitst naar verschillende persoonskenmerken dan komt er een aantal duidelijke verbanden naar voren. Zo wordt er meer verlof opgenomen door jongere mensen. Zij doen dit vaker en ook veel langer. Vooral in de duur van het verlof is er een duidelijke tweedeling zichtbaar tussen personeel onder de 45 jaar en personeel vanaf 45 jaar.

Verder is het verzuimpercentage onder vrouwen drie tot vier keer zo hoog als onder mannen. De duur van het verlof is onder vrouwen ook duidelijk langer en in het speciaal onderwijs nemen vrouwen ook vaker dan mannen verlof op. In het voortgezet onderwijs is er geen verschil tussen de seksen in de meldingsfrequentie. Dat vrouwen meer verlof opnemen dan mannen heeft natuurlijk te maken met het zwangerschapsverlof.

Als het overig verzuim wordt bekeken naar aanstellingsomvang, dan valt op dat de meldingsfrequentie hoger en de gemiddelde duur van het verlof korter is bij een grotere aanstelling. In het voortgezet onderwijs is ook het verzuimpercentage hoger bij personeel met een grotere aanstelling, bij het speciaal onderwijs is dit percentage het hoogst bij personeel met een aanstelling met een werktijdfactor tussen de 0,5 en de 0,87.

Schoolkenmerken

Wanneer de cijfers worden uitgesplitst naar schoolkenmerken komt het volgende beeld naar voren. Als er onderscheid wordt gemaakt naar denominatie is er maar weinig verschil zichtbaar. De cijfers liggen allemaal redelijk dicht bij elkaar, alleen ligt in het speciaal onderwijs het verzuimpercentage iets hoger op openbare scholen. Dit wordt veroorzaakt door een langere duur van het verlof. In het voortgezet onderwijs ligt het verzuimpercentage het hoogst

op de protestants christelijke scholen. De verschillen in meldingsfrequentie zijn klein. Op scholen voor voortgezet onderwijs in de categorie ‘overig bijzonder’ wordt gemiddeld het langst verlof opgenomen.

Bij een splitsing naar verstedelijkingsgraad worden geen grote verschillen duidelijk. Wel is duidelijk dat de gemiddelde verzuimduur langer is in sterk verstedelijkte gebieden. Met name in het voortgezet onderwijs is er een stijging van bijna negen dagen in sterk verstedelijkte gebieden.

Bij een opdeling naar grootte van de school wordt zichtbaar dat het deel van de werktijd waarvoor verlof wordt opgenomen op kleine scholen in het speciaal onderwijs kleiner is, terwijl er in het voortgezet onderwijs geen duidelijke verschillen zijn. Wel is op kleine scholen voor voortgezet onderwijs de gemiddelde duur van het verlof aanmerkelijk korter.

Tenslotte worden de cijfers nog bekeken naar aantallen achterstandsl leerlingen op de school. In het speciaal onderwijs wordt er minder verlof opgenomen op achterstandsscholen dan op scholen met minder achterstandsl leerlingen. Dit terwijl de duur van het verlof duidelijk langer is en ook sterk is gestegen ten opzichte van vorig jaar. Op achterstandsscholen wordt er wel minder vaak verlof opgenomen. Op scholen voor voortgezet onderwijs liggen de verzuimpercentages dicht bij elkaar, maar ze vertonen wel een dalende lijn naarmate het aantal achterstandsl leerlingen toeneemt. Ook in het voortgezet onderwijs is de meldingsfrequentie op achterstandsscholen lager en de gemiddelde duur van het verlof langer. Behalve op scholen met weinig achterstandsl leerlingen is de gemiddelde duur van het verlof ten opzichte van vorig jaar gestegen.

LITERATUUR

Backbier, E., E. Braam, R. Gründemann, R. Hoffius en J. Simons (2000), *Ziekteverzuim PO en VO 1998 Technisch rapport*, Den Haag: B&A Groep.

Backbier, E., R. Gründemann, R. Hoffius en J. Simons (1999), *Verzuimcijfers PO/VO 1998*, Den Haag: B&A Groep.

Diepeveen, M., S.W. van der Ploeg (2000), *Verzuim onder personeel in het onderwijs in 1999*, Amsterdam, Regioplan Onderwijs en Arbeidsmarkt.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

DRIE VERZUIMMATEN 1999/2000

Tabel B1.1 Verzuimcijfers ziekteverzuim onderwijzend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
Basis		8,65	8,90	1,04	0,99	22,03	25,45
Speciaal ¹		9,43	9,61	1,28	1,25	21,17	21,20
Voortgezet ²		7,36	7,92	1,39	1,48	17,36	18,41
	Leeftijd						
Basis	< 35 jaar	5,58	5,45	1,17	1,15	14,90	15,35
Basis	35 – 44 jaar	7,68	7,95	1,04	0,98	20,00	22,82
Basis	45 - 54 jaar	9,77	10,04	1,00	0,93	25,40	30,06
Basis	55 - 65 jaar	15,50	15,79	0,90	0,84	39,64	48,02
Speciaal	< 35 jaar	7,30	7,28	1,53	1,49	15,07	15,22
Speciaal	35 - 44 jaar	7,90	8,24	1,30	1,30	18,70	17,70
Speciaal	45 - 54 jaar	10,77	10,49	1,18	1,15	25,17	25,39
Speciaal	55 - 65 jaar	14,79	15,61	1,02	0,97	36,15	37,15
Voortgezet	< 35 jaar	4,85	5,27	1,72	1,84	10,37	10,54
Voortgezet	35 - 44 jaar	5,88	6,17	1,50	1,59	13,55	14,10
Voortgezet	45 - 54 jaar	7,61	8,15	1,31	1,40	19,25	20,24
Voortgezet	55 - 65 jaar	11,12	12,04	1,07	1,19	31,08	33,45
	Bapo-korting³						
Basis	geen bapo	14,86	15,19				
Basis	wel bapo	12,43	12,33				
Speciaal	geen bapo	14,38	15,12				
Speciaal	wel bapo	12,64	12,43				
Voortgezet	geen bapo	11,69	11,57				
Voortgezet	wel bapo	8,83	10,02				
	Geslacht						
Basis	Mannen	8,38	8,74	0,91	0,84	24,61	30,19
Basis	Vrouwen	8,78	8,98	1,10	1,04	21,23	24,08
Speciaal	Mannen	8,06	8,47	1,12	1,09	21,10	20,42
Speciaal	Vrouwen	10,42	10,41	1,37	1,35	21,20	21,57

1 Het speciaal onderwijs bestaat uit het speciaal basisonderwijs (SBO) en de expertisecentra (EC).

2 Dit is inclusief het speciaal voortgezet onderwijs (SVO).

3 De vergelijking van de verzuimpercentages van personeel dat wel en niet gebruik maakt van de bapo-regeling, is alleen gedaan voor personeel van 52 jaar en ouder, aangezien dit de leeftijdsgroep is die gebruik kan maken van de bapo-regeling.

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
Voortgezet	Mannen	6,73	7,28	1,24	1,34	17,81	19,20
Voortgezet	Vrouwen	8,78	9,26	1,64	1,73	16,78	17,37
	Functie						
Basis	Directieleden	7,94	7,64	0,80	0,73	26,75	32,10
Basis	Leerkrachten	8,75	9,07	1,07	1,01	21,65	24,95
Speciaal	Directieleden	7,81	8,25	0,75	0,72	24,95	29,00
Speciaal	Leerkrachten	9,60	9,75	1,33	1,30	20,98	20,82
Voortgezet	Directieleden	5,69	5,73	0,59	0,61	28,86	32,48
Voortgezet	Leerkrachten	7,48	8,06	1,43	1,53	17,09	18,12
	Aanstellings- omvang						
Basis	< 0.5 wtf	8,04	8,46	0,76	0,75	22,02	25,47
Basis	0.5 - 0.87 wtf	9,45	9,58	1,09	1,03	20,93	23,20
Basis	> 0.87 wtf	7,94	8,20	1,10	1,04	18,59	21,51
Speciaal	< 0.5 wtf	10,28	8,98	1,06	1,00	21,20	20,90
Speciaal	0.5 - 0.87 wtf	10,61	10,85	1,36	1,34	20,32	20,04
Speciaal	> 0.87 wtf	8,24	8,70	1,28	1,25	16,80	17,09
Voortgezet	< 0.5 wtf	10,64	11,18	1,30	1,36	19,11	21,48
Voortgezet	0.5 - 0.87 wtf	8,61	9,24	1,52	1,61	16,32	17,13
Voortgezet	> 0.87 wtf	6,19	6,57	1,32	1,43	14,62	15,04
	Denominatie						
Basis	Openbaar	9,87	10,26	1,22	1,13	21,65	25,32
Basis	Rooms Kath.	7,67	7,94	0,95	0,90	22,03	25,67
Basis	Prot. Christ.	7,90	8,00	0,91	0,88	22,45	25,11
Basis	Overig bijz.	10,02	10,20	1,17	1,11	22,56	26,21
Speciaal	Openbaar	10,34	10,24	1,56	1,46	19,96	21,56
Speciaal	Rooms Kath.	8,09	8,72	1,15	1,13	20,34	21,37
Speciaal	Prot. Christ.	9,04	9,50	1,08	1,03	21,11	23,92
Speciaal	Overig bijz.	10,33	10,07	1,31	1,36	23,14	19,24
Voortgezet	Openbaar	7,72	8,42	1,76	1,79	15,56	16,40
Voortgezet	Rooms Kath.	6,94	7,27	0,98	1,15	22,77	21,40
Voortgezet	Prot. Christ.	6,92	7,58	1,30	1,41	17,07	18,02
Voortgezet	Overig bijz.	7,92	8,32	1,46	1,50	16,25	19,70
	Verstede- lijgingsgraad						
Basis	Sterk	11,14	11,51	1,44	1,35	21,71	24,71
Basis	Verstedelijkt	8,62	8,87	1,02	0,96	22,83	26,15
Basis	Niet	7,52	7,74	0,89	0,86	21,21	25,06
Speciaal	Sterk	10,65	10,50	1,59	1,55	18,81	17,87
Speciaal	Verstedelijkt	9,14	9,47	1,18	1,16	22,42	22,82
Speciaal	Niet	8,73	8,88	1,19	1,13	21,49	22,21

Onderwijssoort	Achtergrond-kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
Voortgezet	Sterk	7,42	8,44	1,65	1,68	14,34	17,06
Voortgezet	Verstedelijkt	7,25	7,77	1,31	1,45	18,30	18,76
Voortgezet	Niet	7,75	7,78	1,33	1,33	18,96	19,36
	Grootte						
Basis	Klein	8,45	8,68	0,91	0,86	23,12	27,19
Basis	Middelgroot	8,34	8,59	0,99	0,93	22,05	26,20
Basis	Groot	9,01	9,25	1,19	1,11	21,39	24,09
Speciaal	Klein	9,58	9,75	1,06	0,98	24,80	25,05
Speciaal	Middelgroot	9,30	9,54	1,30	1,14	19,84	22,64
Speciaal	Groot	9,43	9,63	1,39	1,33	20,28	20,41
Voortgezet	Klein	7,58	7,63	1,28	1,40	17,30	18,06
Voortgezet	Middelgroot	7,17	7,96	1,42	1,43	17,30	18,16
Voortgezet	Groot	7,38	7,98	1,41	1,54	17,42	18,63
	Achterstands- leerlingen						
Basis	drempel	7,86	8,07	0,96	0,91	21,54	24,75
Basis	>= 50% 1.00-Iln	8,60	9,12	1,00	0,96	22,32	26,82
Basis	> 50% gewicht-Iln	9,55	9,47	1,11	1,05	23,75	26,11
Basis	>= 70% 1.90-Iln	12,10	12,51	1,68	1,52	20,98	24,22
Speciaal	< 5% CUMI-Iln	9,20	8,82	1,08	1,00	22,88	24,85
Speciaal	5 - 25% CUMI-Iln	8,87	9,38	1,22	1,21	21,16	22,29
Speciaal	25 - 50% CUMI-Iln	10,68	10,06	1,51	1,43	21,17	17,76
Speciaal	>= 50% CUMI-Iln	12,04	11,97	1,86	1,76	18,07	16,73
Voortgezet	< 5% CUMI-Iln	6,82	7,19	1,26	1,34	17,76	18,71
Voortgezet	5 - 25% CUMI-Iln	7,64	8,40	1,46	1,59	17,41	18,00
Voortgezet	25 - 50% CUMI-Iln	8,44	8,92	1,66	1,85	16,49	18,01
Voortgezet	>= 50% CUMI-Iln	10,17	10,70	1,81	1,65	14,36	20,34

Tabel B1.2 Verzuimcijfers overig verzuim onderwijzend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
Basis		2,36	2,20	1,05	0,98	8,86	9,35
Speciaal ¹		2,33	2,07	0,67	0,59	14,48	15,73
Voortgezet ²		1,95	1,95	0,39	0,33	22,87	29,42
Leeftijd							
Basis	< 35 jaar	5,04	4,79	1,17	1,12	16,56	17,46
Basis	35 – 44 jaar	2,30	2,19	0,97	0,90	10,02	11,20
Basis	45 – 54 jaar	1,00	0,92	1,10	1,00	3,53	3,70
Basis	55 – 65 jaar	0,87	0,80	0,88	0,81	4,10	3,54
Speciaal	< 35 jaar	5,00	4,50	0,89	0,78	21,76	23,47
Speciaal	35 – 44 jaar	2,46	2,37	0,65	0,57	18,90	21,80
Speciaal	45 – 54 jaar	0,92	0,71	0,62	0,53	5,12	6,36
Speciaal	55 – 65 jaar	0,96	0,77	0,41	0,40	6,50	3,80
Voortgezet	< 35 jaar	3,23	3,12	0,46	0,39	27,17	33,93
Voortgezet	35 – 44 jaar	2,29	2,24	0,41	0,35	28,45	38,52
Voortgezet	45 – 54 jaar	1,66	1,68	0,40	0,34	19,41	24,14
Voortgezet	55 – 65 jaar	1,08	1,15	0,30	0,25	16,02	21,50
Geslacht							
Basis	Mannen	1,22	1,15	1,31	1,20	4,37	4,77
Basis	Vrouwen	2,91	2,69	0,96	0,90	11,15	11,51
Speciaal	Mannen	1,06	0,96	0,62	0,57	7,50	9,07
Speciaal	Vrouwen	3,26	2,84	0,70	0,59	18,18	19,53
Voortgezet	Mannen	1,51	1,52	0,41	0,34	18,66	23,64
Voortgezet	Vrouwen	2,93	2,96	0,37	0,32	30,91	39,48
Functie							
Basis	Directieleden	1,42	1,34	1,68	1,41	4,00	4,57
Basis	Leerkrachten	2,49	2,32	0,99	0,94	9,75	10,08
Speciaal	Directieleden	0,87	0,78	0,42	0,42	7,07	4,48
Speciaal	Leerkrachten	2,49	2,20	0,69	0,60	14,89	16,43
Voortgezet	Directieleden	1,20	1,25	0,25	0,24	16,77	15,26
Voortgezet	Leerkrachten	2,00	1,99	0,40	0,34	23,08	29,93
Aanstellings- omvang							
Basis	< 0.5 wtf	4,59	4,18	0,47	0,49	22,54	23,52
Basis	0.5 - 0.87 wtf	3,23	2,87	0,90	0,87	13,29	12,96
Basis	> 0.87 wtf	1,65	1,60	1,35	1,23	4,56	5,06

1 SBO en EC

2 Inclusief SVO

Onderwijssoort	Achtergrond-kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
Speciaal	< 0.5 wtf	3,70	3,95	0,38	0,34	29,12	27,84
Speciaal	0.5 - 0.87 wtf	3,50	2,99	0,63	0,54	21,92	24,05
Speciaal	> 0.87 wtf	1,69	1,46	0,77	0,68	7,45	8,27
Voortgezet	< 0.5 wtf	2,28	2,70	0,22	0,21	30,46	40,06
Voortgezet	0.5 - 0.87 wtf	2,57	2,60	0,34	0,31	31,53	39,64
Voortgezet	> 0.87 wtf	1,64	1,59	0,46	0,37	16,97	20,22
Denominatie							
Basis	Openbaar	2,14	2,04	0,98	0,90	9,29	9,46
Basis	Rooms Kath.	2,44	2,30	1,16	1,10	7,76	9,01
Basis	Prot. Christ.	2,44	2,23	1,05	0,98	9,19	9,12
Basis	Overig bijz.	2,74	2,43	0,94	0,83	11,17	11,64
Speciaal	Openbaar	2,23	2,03	0,68	0,58	15,96	18,78
Speciaal	Rooms Kath.	2,49	2,04	0,79	0,69	12,86	13,25
Speciaal	Prot. Christ.	2,41	2,32	0,64	0,58	14,17	12,58
Speciaal	Overig bijz.	2,21	1,98	0,54	0,48	15,71	18,80
Voortgezet	Openbaar	1,95	2,07	0,35	0,29	28,45	35,36
Voortgezet	Rooms Kath.	2,06	2,09	0,50	0,42	19,37	27,19
Voortgezet	Prot. Christ.	1,79	1,64	0,39	0,31	20,55	26,19
Voortgezet	Overig bijz.	2,01	2,00	0,34	0,33	24,41	28,78
Verstedelijgingsgraad							
Basis	Sterk	2,10	1,97	0,46	0,41	17,65	19,54
Basis	Verstedelijkt	2,42	2,26	1,05	0,96	8,94	9,67
Basis	Niet	2,40	2,25	1,31	1,25	7,45	7,62
Speciaal	Sterk	1,95	1,56	0,42	0,34	18,30	23,85
Speciaal	Verstedelijkt	2,43	2,18	0,72	0,65	14,15	14,93
Speciaal	Niet	2,52	2,40	0,84	0,72	13,02	12,97
Voortgezet	Sterk	1,80	1,67	0,22	0,15	42,26	61,04
Voortgezet	Verstedelijkt	2,01	2,02	0,42	0,36	21,49	27,63
Voortgezet	Niet	1,92	2,03	0,54	0,48	16,20	19,66
Grootte							
Basis	Klein	2,36	2,21	1,32	1,24	7,12	7,41
Basis	Middelgroot	2,35	2,18	1,04	0,96	9,09	9,61
Basis	Groot	2,36	2,22	0,87	0,82	10,60	11,03
Speciaal	Klein	1,95	2,89	0,64	0,61	13,03	16,16
Speciaal	Middelgroot	2,32	2,05	0,69	0,61	13,53	13,78
Speciaal	Groot	2,53	1,99	0,67	0,57	15,83	16,44
Voortgezet	Klein	1,88	1,83	0,40	0,27	20,73	33,86
Voortgezet	Middelgroot	2,16	2,13	0,44	0,36	22,66	30,78
Voortgezet	Groot	1,85	1,89	0,37	0,34	24,04	27,56

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
	Achterstands- leerlingen						
Basis	drempel	2,48	2,32	1,21	1,14	8,39	8,57
Basis	>= 50% 1.00-IIIn	2,43	2,29	1,07	0,99	8,69	9,35
Basis	> 50% gewicht-IIIn	1,96	1,88	0,80	0,71	9,19	10,69
Basis	>= 70% 1.90-IIIn	2,07	1,71	0,36	0,30	20,82	24,31
Speciaal	< 5% CUMI-IIIn	2,34	2,32	0,88	0,80	12,23	11,72
Speciaal	5 - 25% CUMI-IIIn	2,55	2,28	0,73	0,64	14,18	15,51
Speciaal	25 - 50% CUMI-IIIn	1,92	1,54	0,36	0,35	20,25	22,49
Speciaal	>= 50% CUMI-IIIn	1,43	1,21	0,25	0,17	26,51	35,35
Voortgezet	< 5% CUMI-IIIn	2,08	2,00	0,42	0,37	22,34	28,71
Voortgezet	5 - 25% CUMI-IIIn	1,83	1,97	0,41	0,34	21,35	27,29
Voortgezet	25 - 50% CUMI-IIIn	1,75	1,76	0,19	0,14	43,50	54,68
Voortgezet	>= 50% CUMI-IIIn	1,87	1,35	0,19	0,11	36,23	65,33

Tabel B1.3 Verzuimcijfers ziekteverzuim onderwijsondersteunend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond-kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
Speciaal ¹		9,98	9,90	1,29	1,28	19,81	20,82
Voortgezet ²		8,71	8,58	1,06	1,13	22,85	23,36
	Leeftijd						
Speciaal	< 35 jaar	8,75	8,38	1,71	1,68	15,71	14,98
Speciaal	35 - 44 jaar	10,09	10,16	1,39	1,37	17,35	17,81
Speciaal	45 - 54 jaar	10,54	10,64	0,96	1,02	26,04	26,18
Speciaal	55 - 65 jaar	12,62	11,93	0,83	0,82	33,33	42,70
Voortgezet	< 35 jaar	5,48	5,68	1,32	1,39	13,73	13,12
Voortgezet	35 - 44 jaar	7,44	7,31	1,22	1,27	17,48	18,26
Voortgezet	45 - 54 jaar	8,71	8,64	0,99	1,06	24,67	24,61
Voortgezet	55 - 65 jaar	12,57	12,26	0,84	0,90	37,22	39,91
	Geslacht						
Speciaal	Mannen	10,80	10,98	1,11	1,21	24,24	24,38
Speciaal	Vrouwen	9,75	9,60	1,34	1,30	18,94	20,05
Voortgezet	Mannen	8,04	7,79	1,06	1,14	22,76	21,84
Voortgezet	Vrouwen	9,56	9,59	1,06	1,11	22,91	24,68
	Aanstellings-omvang						
Speciaal	< 0.5 wtf	9,04	8,70	0,86	0,87	21,21	22,02
Speciaal	0.5 - 0.87 wtf	9,86	9,34	1,35	1,35	18,33	17,12
Speciaal	> 0.87 wtf	9,89	10,11	1,72	1,72	15,38	15,08
Voortgezet	< 0.5 wtf	9,75	9,49	0,75	0,82	26,30	25,88
Voortgezet	0.5 - 0.87 wtf	9,29	8,72	1,14	1,19	18,93	18,13
Voortgezet	> 0.87 wtf	7,42	7,63	1,16	1,22	17,72	18,57
	Denominatie						
Speciaal	Openbaar	11,75	11,84	1,58	1,52	20,06	22,44
Speciaal	Rooms Kath.	9,15	9,15	1,19	1,20	21,01	19,52
Speciaal	Prot. Christ.	9,20	8,38	0,92	0,99	22,03	23,22
Speciaal	Overig bijz.	9,77	9,77	1,38	1,33	17,57	19,17
Voortgezet	Openbaar	9,07	8,74	1,44	1,42	19,15	19,33
Voortgezet	Rooms Kath.	9,06	9,09	0,81	0,92	29,10	30,50
Voortgezet	Prot. Christ.	7,41	7,74	0,90	0,96	23,54	23,60
Voortgezet	Overig bijz.	9,28	8,83	1,09	1,15	22,71	23,70

1 SBO en EC

2 Inclusief SVO

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
	Verstede- lijgingsgraad						
Speciaal	Sterk	12,24	11,86	1,80	1,65	17,37	21,09
Speciaal	Verstedelijkt	9,23	9,12	1,12	1,17	21,67	20,21
Speciaal	Niet	9,04	9,29	1,15	1,13	19,41	22,04
Voortgezet	Sterk	9,03	9,45	1,37	1,46	20,00	18,77
Voortgezet	Verstedelijkt	8,74	8,59	0,99	1,08	23,93	25,00
Voortgezet	Niet	8,09	7,16	0,96	0,85	23,56	25,70
	Grootte						
Speciaal	Klein	7,96	8,64	0,74	0,94	26,67	22,11
Speciaal	Middelgroot	9,65	9,24	1,02	1,02	22,48	27,01
Speciaal	Groot	10,30	10,24	1,48	1,43	18,61	18,98
Voortgezet	Klein	8,53	8,56	1,02	1,12	22,95	23,25
Voortgezet	Middelgroot	8,48	8,67	1,06	1,11	21,98	23,81
Voortgezet	Groot	9,07	8,53	1,10	1,14	23,42	23,13
	Achterstands- leerlingen						
Speciaal	< 5% CUMI-IIIn	8,92	7,66	0,91	0,88	23,23	21,61
Speciaal	5 - 25% CUMI-IIIn	9,45	9,71	1,24	1,27	19,82	21,79
Speciaal	25 - 50% CUMI-IIIn	11,71	11,86	1,75	1,56	18,59	19,68
Speciaal	>= 50% CUMI-IIIn	13,61	11,23	1,94	1,78	17,00	16,26
Voortgezet	< 5% CUMI-IIIn	7,70	7,90	0,94	0,96	23,01	24,08
Voortgezet	5 - 25% CUMI-IIIn	9,42	8,92	1,13	1,23	23,32	23,02
Voortgezet	25 - 50% CUMI-IIIn	11,42	11,17	1,41	1,60	20,61	23,58
Voortgezet	>= 50% CUMI-IIIn	10,73	9,11	1,48	1,40	20,82	18,58

Tabel B1.4 Verzuimcijfers overig verzuim onderwijsondersteunend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond-kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
Speciaal ¹		2,65	2,51	0,42	0,38	21,68	21,25
Voortgezet ²		0,89	0,80	0,14	0,12	20,65	23,73
	Leeftijd						
Speciaal	< 35 jaar	4,81	4,65	0,74	0,70	26,28	25,52
Speciaal	35 – 44 jaar	2,60	2,63	0,41	0,40	23,76	23,10
Speciaal	45 – 54 jaar	0,68	0,69	0,21	0,18	6,41	8,38
Speciaal	55 – 65 jaar	0,42	0,44	0,12	0,12	5,40	7,51
Voortgezet	< 35 jaar	2,96	2,54	0,26	0,22	39,28	50,16
Voortgezet	35 – 44 jaar	1,17	0,98	0,17	0,14	25,59	30,02
Voortgezet	45 – 54 jaar	0,36	0,34	0,12	0,10	6,73	6,91
Voortgezet	55 – 65 jaar	0,29	0,37	0,08	0,07	15,69	6,59
	Geslacht						
Speciaal	Mannen	0,75	0,75	0,18	0,17	11,16	15,13
Speciaal	Vrouwen	3,17	3,00	0,47	0,43	22,62	21,84
Voortgezet	Mannen	0,47	0,44	0,17	0,12	9,15	11,29
Voortgezet	Vrouwen	1,43	1,27	0,12	0,11	34,13	35,12
	Aanstellings-omvang						
Speciaal	< 0.5 wtf	3,25	2,34	0,20	0,17	35,64	30,10
Speciaal	0.5 – 0.87 wtf	3,19	3,09	0,47	0,44	23,53	23,48
Speciaal	> 0.87 wtf	1,58	1,92	0,62	0,55	7,54	10,99
Voortgezet	< 0.5 wtf	1,35	1,14	0,09	0,07	33,15	33,09
Voortgezet	0.5 – 0.87 wtf	1,18	1,12	0,13	0,12	29,15	33,12
Voortgezet	> 0.87 wtf	0,59	0,51	0,19	0,14	8,12	10,52
	Denominatie						
Speciaal	Openbaar	2,74	2,79	0,41	0,39	24,12	26,94
Speciaal	Rooms Kath.	2,77	2,34	0,47	0,45	21,05	17,68
Speciaal	Prot. Christ.	2,68	2,49	0,32	0,26	22,84	26,21
Speciaal	Overig bijz.	2,44	2,44	0,43	0,38	19,91	17,78
Voortgezet	Openbaar	0,83	0,74	0,16	0,14	18,02	19,48
Voortgezet	Rooms Kath.	0,89	0,68	0,14	0,12	21,67	20,36
Voortgezet	Prot. Christ.	1,09	1,04	0,16	0,12	17,19	27,37
Voortgezet	Overig bijz.	0,75	0,73	0,10	0,08	31,01	32,16

1 SBO en EC

2 Inclusief SVO

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	MF99	MF00	GZD99	GZD00
	Verstede- lijgingsgraad						
Speciaal	Sterk	2,79	2,43	0,33	0,30	28,54	29,33
Speciaal	Verstedelijkt	2,57	2,51	0,42	0,38	21,15	19,52
Speciaal	Niet	2,66	2,63	0,53	0,49	17,65	18,57
Voortgezet	Sterk	0,69	0,69	0,10	0,07	25,80	34,58
Voortgezet	Verstedelijkt	0,89	0,79	0,15	0,14	18,54	21,23
Voortgezet	Niet	1,17	1,05	0,15	0,13	24,62	26,85
	Grootte						
Speciaal	Klein	2,03	1,36	0,20	0,21	26,33	22,75
Speciaal	Middelgroot	2,26	2,43	0,29	0,27	21,60	27,52
Speciaal	Groot	2,80	2,65	0,50	0,45	21,30	19,66
Voortgezet	Klein	0,98	0,78	0,14	0,15	20,95	16,98
Voortgezet	Middelgroot	0,91	0,86	0,16	0,11	18,07	29,63
Voortgezet	Groot	0,78	0,78	0,13	0,10	22,94	27,04
	Achterstands- leerlingen						
Speciaal	< 5% CUMI-IIn	2,76	2,48	0,50	0,42	17,54	18,14
Speciaal	5 tot 25% CUMI-IIn	2,67	2,71	0,45	0,43	21,48	20,29
Speciaal	25 tot 50% CUMI-IIn	2,50	2,22	0,28	0,26	27,41	26,87
Speciaal	>= 50% CUMI-IIn	2,52	1,71	0,20	0,13	39,03	47,95
Voortgezet	< 5% CUMI-IIn	0,97	0,83	0,14	0,12	21,81	21,93
Voortgezet	5 tot 25% CUMI-IIn	0,81	0,80	0,15	0,13	17,75	24,08
Voortgezet	25 tot 50% CUMI-IIn	0,71	0,68	0,10	0,07	27,88	37,47
Voortgezet	>= 50% CUMI-IIn	0,96	0,64	0,11	0,03	29,09	38,58

BIJLAGE 2

NULVERZUIM EN VERVANGINGSPERCENTAGE 1999/2000

Tabel B2.1 Nulverzuim en vervangingspercentage ziekteverzuim onderwijzend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	VVP99	VVP00
Basis		45,71	47,30	69,33	64,48
Speciaal ¹		39,91	43,41	60,17	57,92
Voortgezet ²		45,49	42,90	60,97	58,31
Leeftijd					
Basis	< 35 jaar	46,27	47,23	62,83	56,65
Basis	35 – 44 jaar	45,28	47,44	64,70	59,39
Basis	45 - 54 jaar	46,02	47,54	71,68	66,40
Basis	55 - 65 jaar	44,30	46,05	77,04	73,53
Speciaal	< 35 jaar	37,28	42,16	52,77	52,03
Speciaal	35 - 44 jaar	40,01	42,83	57,61	53,45
Speciaal	45 - 54 jaar	40,96	44,35	63,63	61,68
Speciaal	55 - 65 jaar	41,81	44,46	64,05	61,66
Voortgezet	< 35 jaar	45,29	42,46	46,73	44,42
Voortgezet	35 - 44 jaar	44,40	42,50	55,37	51,36
Voortgezet	45 - 54 jaar	45,52	43,03	62,64	59,85
Voortgezet	55 - 65 jaar	47,24	43,51	67,99	66,06
Geslacht					
Basis	Mannen	49,88	51,49	72,09	67,75
Basis	Vrouwen	43,69	45,38	68,05	63,02
Speciaal	Mannen	43,93	47,12	60,52	57,56
Speciaal	Vrouwen	37,00	40,84	59,97	58,13
Voortgezet	Mannen	47,93	45,30	60,35	58,25
Voortgezet	Vrouwen	40,01	37,80	62,05	58,43
Functie					
Basis	Directieleden	52,54	55,60	77,49	73,46
Basis	Leerkrachten	44,74	46,19	68,28	63,47
Speciaal	Directieleden	53,45	56,50	61,96	58,64
Speciaal	Leerkrachten	38,50	42,11	60,02	57,86
Voortgezet	Directieleden	63,03	62,51	53,90	50,78
Voortgezet	Leerkrachten	44,23	41,60	61,36	58,67

1 SBO en EC

2 Inclusief SVO

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	VVP99	VVP00
	Aanstellings- omvang				
Basis	< 0.5 wtf	55,52	55,51	60,61	56,49
Basis	0.5 - 0.87 wtf	44,56	46,16	67,45	62,25
Basis	> 0.87 wtf	44,91	46,78	69,74	65,39
Speciaal	< 0.5 wtf	45,62	50,27	57,58	49,46
Speciaal	0.5 - 0.87 wtf	37,83	41,33	57,11	56,30
Speciaal	> 0.87 wtf	40,13	43,74	60,92	58,65
Voortgezet	< 0.5 wtf	46,49	45,05	60,27	58,47
Voortgezet	0.5 - 0.87 wtf	42,48	39,64	59,40	57,68
Voortgezet	> 0.87 wtf	46,64	44,22	59,73	56,95
	Denominatie				
Basis	Openbaar	40,98	42,87	65,82	61,05
Basis	Rooms Kath.	48,42	50,00	73,78	68,24
Basis	Prot. Christ.	49,54	50,76	69,27	65,30
Basis	Overig bijz.	41,92	43,26	70,49	64,95
Speciaal	Openbaar	33,42	37,14	55,60	54,86
Speciaal	Rooms Kath.	41,71	45,95	63,99	59,67
Speciaal	Prot. Christ.	45,06	47,42	61,90	56,59
Speciaal	Overig bijz.	40,37	43,75	59,92	59,98
Voortgezet	Openbaar	34,74	33,77	59,41	56,21
Voortgezet	Rooms Kath.	55,24	51,99	67,05	65,17
Voortgezet	Prot. Christ.	49,28	45,97	59,90	55,69
Voortgezet	Overig bijz.	43,50	41,92	57,50	57,66
	Verstede- lijgingsgraad				
Basis	Sterk	35,85	37,81	50,80	47,90
Basis	Verstedelijkt	45,46	47,24	72,93	66,61
Basis	Niet	50,66	51,75	77,38	72,97
Speciaal	Sterk	33,01	36,40	47,99	48,14
Speciaal	Verstedelijkt	42,25	45,63	63,42	60,86
Speciaal	Niet	41,81	46,08	68,85	63,83
Voortgezet	Sterk	40,48	38,64	55,82	53,11
Voortgezet	Verstedelijkt	47,37	43,75	62,61	59,78
Voortgezet	Niet	44,45	45,46	61,32	60,25
	Grootte				
Basis	Klein	49,57	51,20	77,86	73,55
Basis	Middelgroot	47,36	48,68	72,50	67,62
Basis	Groot	42,00	44,08	61,99	57,50
Speciaal	Klein	44,24	49,44	67,05	67,50
Speciaal	Middelgroot	39,69	44,71	59,23	60,22
Speciaal	Groot	37,87	42,35	57,21	56,15

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	VVP99	VVP00
Voortgezet	Klein	46,85	47,53	58,55	56,55
Voortgezet	Middelgroot	45,40	40,39	64,61	56,69
Voortgezet	Groot	44,99	42,09	59,79	59,67
	Achterstands- leerlingen				
Basis	drempel	48,18	49,49	75,81	70,36
Basis	>= 50% 1.00-IIn	46,15	47,86	72,79	67,71
Basis	> 50% gewicht-IIn	43,81	45,27	63,50	58,67
Basis	>= 70% 1.90-IIn	32,23	34,62	42,49	39,17
Speciaal	< 5% CUMI-IIn	44,56	47,65	71,81	69,63
Speciaal	5 - 25% CUMI-IIn	41,31	44,79	62,74	60,16
Speciaal	25 - 50% CUMI-IIn	34,45	40,58	50,39	49,40
Speciaal	>= 50% CUMI-IIn	27,81	30,77	39,63	42,58
Voortgezet	< 5% CUMI-IIn	49,54	47,19	62,25	59,51
Voortgezet	5 - 25% CUMI-IIn	42,15	39,50	61,59	58,73
Voortgezet	25 - 50% CUMI-IIn	36,84	33,63	57,55	53,58
Voortgezet	>= 50% CUMI-IIn	39,82	40,10	48,38	51,83
	Duur verzuim^{3 4 5}				
Basis	1 dag			87,13	80,62
Basis	2 dagen			77,89	68,38
Basis	3 dagen			61,72	49,09
Basis	4 - 7 dagen			45,12	36,85
Basis	8 - 30 dagen			42,54	36,39
Basis	31 - 90 dagen			54,21	45,08
Basis	91 - 365 dagen			75,08	66,31
Basis	> 365 dagen			77,63	78,91
Speciaal	1 dag			50,42	54,18
Speciaal	2 dagen			39,35	38,54
Speciaal	3 dagen			28,21	20,94
Speciaal	4 - 7 dagen			24,06	19,37
Speciaal	8 - 30 dagen			27,72	26,85
Speciaal	31 - 90 dagen			45,20	40,26
Speciaal	91 - 365 dagen			68,60	63,03
Speciaal	> 365 dagen			76,43	77,36

3 Uitschieters in de duur van de vervanging zorgen met name bij kortdurende afwezigheid (tot een week) voor een overschatting van de vervangingspercentages.

4 Omdat 2000 een schrikkeljaar was zijn de laatste twee categorieën voor 2000 91 – 366 dagen en > 366 dagen.

5 In het voortgezet onderwijs zijn er vier wachtdagen, waarvoor geen vervanging wordt vergoed.

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	VVP99	VVP00
Voortgezet	1 dag			-	-
Voortgezet	2 dagen			-	-
Voortgezet	3 dagen			-	-
Voortgezet	4 - 7 dagen			4,82	2,86
Voortgezet	8 - 30 dagen			16,79	18,35
Voortgezet	31 - 90 dagen			56,04	50,11
Voortgezet	91 - 365 dagen			81,56	74,73
Voortgezet	> 365 dagen			69,99	77,15

Tabel B2.2 Vervangingspercentage overig verzuim onderwijzend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00
Basis		79,22	74,47
Speciaal ¹		69,96	69,09
Voortgezet ²		54,97	54,35
Leeftijd			
Basis	< 35 jaar	83,28	77,93
Basis	35 – 44 jaar	74,40	70,75
Basis	45 - 54 jaar	73,91	69,25
Basis	55 - 65 jaar	80,76	72,20
Speciaal	< 35 jaar	76,86	74,23
Speciaal	35 - 44 jaar	67,50	67,96
Speciaal	45 - 54 jaar	50,22	56,35
Speciaal	55 – 65 jaar	76,06	52,13
Voortgezet	< 35 jaar	65,63	65,28
Voortgezet	35 - 44 jaar	56,87	54,53
Voortgezet	45 - 54 jaar	50,26	51,27
Voortgezet	55 - 65 jaar	39,53	38,70
Geslacht			
Basis	Mannen	77,18	73,98
Basis	Vrouwen	79,63	74,56
Speciaal	Mannen	58,37	62,11
Speciaal	Vrouwen	72,61	70,68
Voortgezet	Mannen	49,12	47,49
Voortgezet	Vrouwen	61,76	62,16
Functie			
Basis	Directieleden	76,04	73,05
Basis	Leerkrachten	79,48	74,57
Speciaal	Directieleden	57,90	53,25
Speciaal	Leerkrachten	70,39	69,63
Voortgezet	Directieleden	45,12	39,52
Voortgezet	Leerkrachten	55,39	54,96
Aanstellings- omvang			
Basis	< 0.5 wtf	78,30	71,79
Basis	0.5 - 0.87 wtf	78,12	73,11
Basis	> 0.87 wtf	79,59	76,38

1 SBO en EC

2 Inclusief SVO

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00
Speciaal	< 0.5 wtf	73,64	72,28
Speciaal	0.5 - 0.87 wtf	68,32	67,99
Speciaal	> 0.87 wtf	70,33	69,32
Voortgezet	< 0.5 wtf	62,60	55,73
Voortgezet	0.5 - 0.87 wtf	58,57	57,29
Voortgezet	> 0.87 wtf	51,53	52,21
Denominatie			
Basis	Openbaar	78,85	73,71
Basis	Rooms Kath.	82,54	78,49
Basis	Prot. Christ.	77,47	71,90
Basis	Overig bijz.	73,46	69,21
Speciaal	Openbaar	71,52	71,88
Speciaal	Rooms Kath.	73,32	70,87
Speciaal	Prot. Christ.	72,73	67,03
Speciaal	Overig bijz.	62,64	66,13
Voortgezet	Openbaar	55,65	55,21
Voortgezet	Rooms Kath.	57,38	60,63
Voortgezet	Prot. Christ.	49,52	45,97
Voortgezet	Overig bijz.	56,79	54,35
Verstedelijgingsgraad			
Basis	Sterk	65,76	58,10
Basis	Verstedelijkt	80,84	76,40
Basis	Niet	82,82	78,79
Speciaal	Sterk	59,77	60,57
Speciaal	Verstedelijkt	70,14	67,71
Speciaal	Niet	79,13	79,69
Voortgezet	Sterk	58,28	58,14
Voortgezet	Verstedelijkt	54,45	53,90
Voortgezet	Niet	52,94	51,72
Grootte			
Basis	Klein	81,52	77,56
Basis	Middelgroot	81,71	76,55
Basis	Groot	75,92	71,28
Speciaal	Klein	72,50	85,42
Speciaal	Middelgroot	74,49	65,56
Speciaal	Groot	66,77	67,99
Voortgezet	Klein	58,93	58,54
Voortgezet	Middelgroot	53,17	51,24
Voortgezet	Groot	54,62	54,98

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00
	Achterstands- leerlingen		
Basis	Drempel	82,00	78,31
Basis	>= 50% 1.00-Iln	81,94	74,96
Basis	> 50% gewicht-Iln	73,80	66,62
Basis	>= 70% 1.90-Iln	56,19	53,26
Speciaal	< 5% CUMI-Iln	78,93	74,13
Speciaal	5 – 25% CUMI-Iln	69,92	72,02
Speciaal	25 - 50% CUMI-Iln	62,49	50,83
Speciaal	>= 50% CUMI-Iln	54,39	58,70
Voortgezet	< 5% CUMI-Iln	54,76	54,82
Voortgezet	5 – 25% CUMI-Iln	54,16	52,06
Voortgezet	25 - 50% CUMI-Iln	62,72	63,14
Voortgezet	>= 50% CUMI-Iln	51,62	55,97
	Duur verzuim^{3 4 5}		
Basis	1 dag	92,05	88,86
Basis	2 dagen	92,62	85,01
Basis	3 dagen	86,40	79,64
Basis	4 - 7 dagen	73,56	65,98
Basis	8 - 30 dagen	71,92	61,22
Basis	31 - 90 dagen	82,32	74,49
Basis	91 – 365 dagen	84,56	76,85
Basis	> 365 dagen	42,41	56,70
Speciaal	1 dag	77,84	65,14
Speciaal	2 dagen	74,83	66,02
Speciaal	3 dagen	57,45	48,56
Speciaal	4 - 7 dagen	46,27	37,74
Speciaal	8 - 30 dagen	65,52	58,47
Speciaal	31 - 90 dagen	77,98	67,40
Speciaal	91 – 365 dagen	76,28	73,59
Speciaal	> 365 dagen	37,30	60,05
Voortgezet	1 dag	-	-

3 Uitschieters in de duur van de vervanging zorgen met name bij kortdurende afwezigheid (tot een week) voor een overschatting van de vervangingspercentages.

4 Omdat 2000 een schrikkeljaar was zijn de laatste twee categorieën voor 2000 91 – 366 dagen en > 366 dagen.

5 In het voortgezet onderwijs zijn er vier wachtdagen, waarvoor geen vervanging wordt vergoed.

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00
Voortgezet	2 dagen	-	-
Voortgezet	3 dagen	-	-
Voortgezet	4 - 7 dagen	22,67	6,52
Voortgezet	8 - 30 dagen	54,20	44,51
Voortgezet	31 - 90 dagen	70,39	71,53
Voortgezet	91 - 365 dagen	68,16	66,10
Voortgezet	> 365 dagen	33,09	41,51

Tabel B2.3 Nulverzuim en vervangingspercentage ziekteverzuim onderwijsondersteunend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	VVP99	VVP00
Speciaal ¹		40,20	43,88	47,20	45,10
Voortgezet ²		48,95	47,21	30,58	27,62
	Leeftijd				
Speciaal	< 35 jaar	34,53	39,77	49,29	46,81
Speciaal	35 - 44 jaar	38,49	41,67	44,89	42,06
Speciaal	45 – 54 jaar	46,28	47,83	46,06	43,19
Speciaal	55 - 65 jaar	48,92	52,05	50,26	53,16
Voortgezet	< 35 jaar	49,65	47,30	23,23	17,34
Voortgezet	35 – 44 jaar	48,01	46,23	23,13	20,05
Voortgezet	45 – 54 jaar	49,45	47,24	32,00	27,61
Voortgezet	55 – 65 jaar	48,65	48,42	36,57	37,19
	Geslacht				
Speciaal	Mannen	44,34	45,83	36,50	38,55
Speciaal	Vrouwen	39,04	43,34	50,50	47,20
Voortgezet	Mannen	49,33	47,95	29,20	26,90
Voortgezet	Vrouwen	48,46	46,28	32,07	28,37
	Aanstellings- omvang				
Speciaal	< 0.5 wtf	51,77	55,64	45,20	45,03
Speciaal	0.5 - 0.87 wtf	40,27	43,81	47,47	45,11
Speciaal	> 0.87 wtf	34,12	38,18	45,79	44,66
Voortgezet	< 0.5 wtf	55,22	53,21	27,62	23,85
Voortgezet	0.5 - 0.87 wtf	47,98	46,97	32,35	26,36
Voortgezet	> 0.87 wtf	48,44	46,36	28,40	27,29
	Denominatie				
Speciaal	Openbaar	32,67	33,55	43,15	41,21
Speciaal	Rooms Kath.	40,85	46,39	52,12	50,06
Speciaal	Prot. Christ.	49,57	51,64	45,94	40,85
Speciaal	Overig bijz.	40,87	46,20	47,15	46,66
Voortgezet	Openbaar	39,01	37,80	26,81	27,23
Voortgezet	Rooms Kath.	55,15	53,73	33,88	30,60
Voortgezet	Prot. Christ.	53,96	51,06	29,13	23,73
Voortgezet	Overig bijz.	48,87	48,54	32,93	28,97

1 SBO en EC

2 Inclusief SVO

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	VVP99	VVP00
	Verstede- lijgingsgraad				
Speciaal	Sterk	32,58	34,79	40,89	38,37
Speciaal	Verstedelijk	43,47	47,41	49,14	46,13
Speciaal	Niet	41,34	47,15	53,28	54,83
Voortgezet	Sterk	43,19	40,91	23,03	19,63
Voortgezet	Verstedelijk	50,59	48,03	33,37	29,47
Voortgezet	Niet	50,28	53,74	29,86	34,75
	Grootte				
Speciaal	Klein	55,74	54,89	38,55	44,82
Speciaal	Middelgroot	46,55	48,72	50,34	42,38
Speciaal	Groot	37,00	41,27	47,42	45,90
Voortgezet	Klein	50,74	48,94	31,07	31,24
Voortgezet	Middelgroot	49,29	45,29	29,52	24,18
Voortgezet	Groot	46,86	45,86	30,90	27,42
	Achterstands- leerlingen				
Speciaal	< 5% CUMI-IIIn	50,18	54,26	54,67	47,10
Speciaal	5 - 25% CUMI-IIIn	40,42	44,45	50,41	50,29
Speciaal	25 - 50% CUMI-IIIn	33,57	37,93	38,02	36,86
Speciaal	>= 50% CUMI-IIIn	29,07	32,70	32,72	28,41
Voortgezet	< 5% CUMI-IIIn	53,86	51,48	31,90	30,96
Voortgezet	5 - 25% CUMI-IIIn	44,94	43,99	30,41	25,90
Voortgezet	25 - 50% CUMI-IIIn	35,77	34,56	27,65	25,29
Voortgezet	>= 50% CUMI-IIIn	45,50	49,21	23,22	10,67

Tabel B2.4 Vervangingspercentage overig verzuim onderwijsondersteunend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00
Speciaal ¹		77,59	72,28
Voortgezet ²		43,88	35,77
Leeftijd			
Speciaal	< 35 jaar	79,33	72,87
Speciaal	35 - 44 jaar	78,05	75,14
Speciaal	45 - 54 jaar	58,52	55,44
Speciaal	55 - 65 jaar	61,02	61,04
Voortgezet	< 35 jaar	50,25	44,87
Voortgezet	35 - 44 jaar	48,57	33,37
Voortgezet	45 - 54 jaar	18,01	15,58
Voortgezet	55 - 65 jaar	18,53	26,38
Geslacht			
Speciaal	Mannen	61,13	69,86
Speciaal	Vrouwen	78,50	72,42
Voortgezet	Mannen	25,46	23,46
Voortgezet	Vrouwen	50,36	40,13
Aanstellings- omvang			
Speciaal	< 0.5 wtf	75,86	64,47
Speciaal	0.5 - 0.87 wtf	81,87	69,46
Speciaal	> 0.87 wtf	72,10	83,91
Voortgezet	< 0.5 wtf	48,20	34,74
Voortgezet	0.5 - 0.87 wtf	47,69	39,87
Voortgezet	> 0.87 wtf	36,78	26,95
Denominatie			
Speciaal	Openbaar	75,98	67,88
Speciaal	Rooms Kath.	85,53	77,44
Speciaal	Prot. Christ.	66,49	65,52
Speciaal	Overig bijz.	76,24	75,56
Voortgezet	Openbaar	49,40	35,32
Voortgezet	Rooms Kath.	47,08	40,04
Voortgezet	Prot. Christ.	35,91	33,71
Voortgezet	Overig bijz.	44,98	35,94

1 SBO en EC

2 Inclusief SVO

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00
	Verstede- lijgingsgraad		
Speciaal	Sterk	68,60	61,00
Speciaal	Verstedelijkt	79,43	74,20
Speciaal	Niet	85,43	82,20
Voortgezet	Sterk	44,42	37,54
Voortgezet	Verstedelijkt	43,57	34,61
Voortgezet	Niet	44,46	37,79
	Grootte		
Speciaal	Klein	71,12	67,90
Speciaal	Middelgroot	78,08	71,37
Speciaal	Groot	78,07	72,75
Voortgezet	Klein	43,37	43,47
Voortgezet	Middelgroot	41,51	29,16
Voortgezet	Groot	46,83	35,29
	Achterstands- leerlingen		
Speciaal	< 5% CUMI-IIIn	84,65	65,77
Speciaal	5 - 25% CUMI-IIIn	80,08	77,93
Speciaal	25 - 50% CUMI-IIIn	74,64	67,93
Speciaal	>= 50% CUMI-IIIn	36,49	33,48
Voortgezet	< 5% CUMI-IIIn	45,68	42,40
Voortgezet	5 - 25% CUMI-IIIn	42,67	30,00
Voortgezet	25 - 50% CUMI-IIIn	47,33	14,62
Voortgezet	>= 50% CUMI-IIIn	20,17	39,71

BIJLAGE 3

GEGEVENS VAN CASO

De levering van de gegevens door CASO komt overeen met de levering van vorig jaar. Er zijn geanonimiseerde gegevens over de gehele populatie geleverd. Hierdoor zijn de geleverde bestanden niet meer tot individuele personen, scholen of besturen herleidbaar. Naar CASO zijn bestanden gestuurd met de brinnummers van alle scholen in Nederland en een aantal achtergrondkenmerken van die scholen, die later nodig waren voor het onderzoek. Voor deze scholen heeft CASO de benodigde gegevens opgezocht. De achtergrondkenmerken van de scholen werden bij de levering van de bestanden weer mee teruggestuurd.

CASO leverde vier bestanden met de volgende variabelen:

Bestand 1

1. Stamnummer (versleuteld)
2. Werkgevernnummer (versleuteld)
3. Dienstverhoudingnummer
4. Subdienstverhoudingnummer
5. Geboortejaar
6. Geslacht
  - man
  - vrouw
7. Datum ingang dienstverhouding
8. Datum einde dienstverhouding
9. Functiegroep
  - directiepersoneel
  - leraren
  - onderwijsondersteunend personeel
10. Maximum schaal
11. Salarisschaal
12. Salarisnummer
13. Aard dienstverband
  - geen dienstverband
  - vast dienstverband
  - tijdelijk
  - arbeidscontractant
14. Instellingsnummer (versleuteld)
15. Schooltype (*achtergrondkenmerk*)
16. Denominatie (*achtergrondkenmerk*)

17. Stedelijkheid (*achtergrondkenmerk*)
18. Achterstandsleerlingen BO (*achtergrondkenmerk*)
19. Achterstandsleerlingen SO (*achtergrondkenmerk*)
20. Achterstandsleerlingen VO (*achtergrondkenmerk*)
21. Bapo-korting uitgedrukt in werktijdfactor

Bestand 2

1. Stamnummer (versleuteld)
2. Werkgevernummer (versleuteld)
3. Dienstverhoudingnummer
4. Subdienstverhoudingnummer
5. Datum ingang soort formatie
6. Datum einde soort formatie
7. Soort formatie
  - tijdelijk
  - regulier
  - korttijdelijk
8. Werktijdfactor

Bestand 3

1. Stamnummer (versleuteld)
2. Werkgevernummer (versleuteld)
3. Dienstverhoudingnummer
4. Subdienstverhoudingnummer
5. Datum ingang afwezigheid
6. Reden afwezigheid
  - ziekteverlof
  - kort buitengewoon verlof, imperatief
  - kort buitengewoon verlof, nascholing (niet vervangbaar)
  - kort buitengewoon verlof, facultatief
  - lang buitengewoon verlof, persoonlijk belang
  - lang buitengewoon verlof, mede in het algemeen belang
  - lang buitengewoon verlof, overwegend in het algemeen belang
  - lang buitengewoon verlof, politieke functie
  - verlof in verband met overleg en advieswerkzaamheden
  - zwangerschaps- en bevallingsverlof
  - ouderschapsverlof
  - schorsing

- kort buitengewoon verlof (gedeeltelijk vervangbaar)
  - kort buitengewoon verlof, nascholing (volledig vervangbaar)
  - PLATO
  - LINGUA
  - cursus omscholing techniek
  - cursus omscholing verzorging
  - calamiteitenverlof
  - omscholingscursus algemene natuurwetenschappen
  - omscholingscursus culturele en kunstzinnige vorming
  - omscholingscursus filosofie
  - omscholingscursus informatica
  - diversen
7. Datum einde afwezigheid
  8. Omvang afwezigheid uitgedrukt in de werktijdfactor
  9. Uren onbezoldigd verlof uitgedrukt in de werktijdfactor

Bestand 4

1. Stamnummer vervanger (versleuteld)
2. Werkgevernummer afwezige (versleuteld)
3. Dienstverhoudingnummer vervanger
4. Subdienstverhoudingnummer vervanger
5. Datum ingang vervanging
6. Datum einde vervanging
7. Stamnummer afwezige (versleuteld)
8. Dienstverhoudingnummer afwezige
9. Subdienstverhoudingnummer afwezige
10. Reden vervanging
  - ziekteverlof
  - kort buitengewoon verlof, imperatief
  - kort buitengewoon verlof, nascholing (niet vervangbaar)
  - kort buitengewoon verlof, facultatief
  - lang buitengewoon verlof, persoonlijk belang
  - lang buitengewoon verlof, mede in het algemeen belang
  - lang buitengewoon verlof, overwegend in het algemeen belang
  - lang buitengewoon verlof, politieke functie
  - verlof in verband met overleg en advieswerkzaamheden
  - zwangerschaps- en bevallingsverlof
  - ouderschapsverlof

- schorsing
- kort buitengewoon verlof (gedeeltelijk vervangbaar)
- kort buitengewoon verlof, nascholing (volledig vervangbaar)
- PLATO
- LINGUA
- cursus omscholing techniek
- cursus omscholing verzorging
- calamiteitenverlof
- omscholingscursus algemene natuurwetenschappen
- omscholingscursus culturele en kunstzinnige vorming
- omscholingscursus filosofie
- omscholingscursus informatica
- diversen

BIJLAGE 4 DEFINITIES VAN DE VERZUIMMATEN, ACHTERGRONDKENMERKEN

Bij de berekening van de drie verzuimmaten is, net als voorgaande jaren, aangesloten bij de “standaard voor verzuimregistratie” die in 1996 door de Projectgroep Uniformering Verzuimgrootheden is opgesteld¹. In deze bijlage worden respectievelijk de interpretatie, definitie en berekening van de verschillende verzuimmaten gegeven. Daarnaast wordt ingegaan op de berekening van het nulverzuim en het vervangingspercentage. Uiteindelijk wordt kort ingegaan op de achtergrondvariabelen die in de analyses zijn gebruikt.

De berekeningen zijn uitgevoerd op de aanstellingsuren die geen vervanging betroffen. Van personen die naast de dienstverhouding die zij reeds hadden, een collega vervingen, zijn dus alleen de uren die betrekking hadden op de reeds bestaande dienstverhouding meegenomen. De vervangingsuren zijn niet meegeteld in de berekeningen. Daarnaast zijn de berekeningen uitgevoerd per sector en apart voor het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel². De bestanden die we van CASO hebben gekregen, zitten op verschillende niveaus. Voor de analyses moeten echter verschillende koppelingen tussen de bestanden gemaakt worden. Daarom zijn allereerst de formaties (bestand 2) aan de dienstverhoudingen gekoppeld (bestand 1). Het formatieniveau is het laagste niveau binnen een dienstverhouding. Het formatieniveau is daarom het uitgangspunt geweest bij de verschillende analyses.

Verzuimpercentage (VZP)

Het verzuimpercentage geeft aan welk deel van de werktijd in 2000 verloren is gegaan wegens verzuim van werknemers. Het geeft een aanwijzing van de omvang van het verzuim in relatie tot de arbeidscapaciteit.

De definitie van het verzuimpercentage is als volgt:

$$\text{Verzuimpercentage}^3 = \frac{\text{het totaal aantal verzuimde dagen in 2000}}{\text{het totaal aantal beschikbare dagen in 2000}} * 100$$

---

1 Deze standaard is te vinden op de website van TNO:
http://www.arbeid.tno.nl:80/kennisgebieden/verzuim_reintegratiebeleid/index.html

2 In een aantal bestanden zaten een paar arbeidscontractanten, deze zijn niet meegenomen in de berekeningen. Daarnaast zijn alle formaties met een werktijdfactor van .0001 uit de bestanden verwijderd, aangezien dit waarschijnlijk om functies als overblijfmoeiers en dergelijke gaat. Bovendien is binnen het basisonderwijs een selectie gemaakt van het onderwijzend personeel. Onderwijsondersteunend personeel wordt binnen het basisonderwijs buiten beschouwing gelaten.

3 Bij de berekening van het verzuimpercentage voor het ziekte- en overig verzuim, is de noemer hetzelfde. Het ziekteverzuimpercentage en het verzuimpercentage voor overige verzuimgevallen tellen als het ware op tot een soort totaal verzuimpercentage.

Voor de berekening van het verzuimpercentage worden eerst de verzuimgevallen aan de formaties gekoppeld. Het resulterende bestand bevat dus alle formaties met binnen de desbetreffende formatie alle bijbehorende verzuimgevallen. Vervolgens is per verzuimgeval het aantal verzuimde dagen berekend⁴. Dit is vermenigvuldigd met de omvang van het verzuim met als resultaat het aantal verzuimde dagen in 2000. Op dezelfde manier is voor alle formaties de duur van de formatie in 2000 berekend en vermenigvuldigd met de werktijd-factor, zodat het aantal beschikbare dagen in 2000 bekend werd. Vervolgens wordt de omvang van het verzuim opgesplitst in ziekte- en overig verzuim. Het resulterende bestand wordt weer ‘teruggeaggregeerd’ naar formatieniveau. Voor de variabelen die betrekking hebben op de omvang van het verzuim, wordt dus per formatie de som berekend. Dit bestand is gebruikt om het totaal aantal verzuimde en beschikbare dagen te berekenen, ook uitgesplitst naar de verschillende achtergrondkenmerken en apart voor het ziekte- en overig verzuim. Deze cijfers zijn op elkaar gedeeld en vermenigvuldigd met 100 om tot een (vuil) verzuimpercentage te komen.

Bovendien is er ook nog een verzuimpercentage berekend, waarbij verzuimgevallen die langer dan een jaar doorlopen afgekappt zijn. De berekeningen daarvoor zijn in principe hetzelfde, met die uitzondering dat personeel dat langer dan een jaar ziek is, vanaf het moment dat ze een jaar ziek zijn, behandeld wordt alsof ze niet meer in dienst zijn⁵. Hierbij moet in het achterhoofd worden gehouden dat er als het ware ‘nieuwe’ formaties gecreëerd worden zodra een langdurend verzuimgeval na een jaar beëindigd wordt (en dit geldt dus ook voor de bijbehorende formatie). De ‘terugaggregatie’ naar het formatieniveau resulteert dus in meer formaties dan bij de berekening van het gewone verzuimpercentage. Hierdoor zal dit gecorrigeerde verzuimpercentage sowieso lager uitvallen dan het gewone verzuimpercentage.

Meldingsfrequentie (MF)

De meldingsfrequentie wil zeggen het gemiddeld aantal meldingen per werknemer in 2000. De meldingsfrequentie geeft inzicht in de mate waarin meldingen van verzuim binnen een groep werknemers voorkomen.

De definitie van de meldingsfrequentie is als volgt:

$$\text{Meldingsfrequentie}^6 = \frac{\text{het totaal aantal meldingen in 2000}}{\text{het gemiddeld aantal formaties in 2000}}$$

---

⁴ Het aantal verzuimde dagen wordt, net als het aantal dagen binnen een formatie, gewoon op 366 dagen per jaar berekend (2000 was een schrikkeljaar). Er wordt dus niet apart rekening gehouden met de weekends.

⁵ Bij personeel waarvan de beëindigingsdatum onbekend is, wordt de beëindigingsdatum op 1/1/2001 gezet.

⁶ Net als bij het verzuimpercentage geldt ook voor de meldingsfrequentie dat de meldingsfrequenties voor het ziekte- en overige verzuim optellen tot een soort totaalmaat.

Ook voor de meldingsfrequentie wordt een koppeling gemaakt tussen de verzuimgevallen en de formaties, maar hier wordt eerst een selectie gemaakt van de verzuimgevallen die in 2000 zijn aangevangen. Het resulterende bestand bevat dus alle formaties met daarbij alle verzuimgevallen die in 2000 aangevangen zijn. Op elkaar aansluitende verzuimgevallen met dezelfde reden van afwezigheid binnen een subdienstverhouding worden tot één verzuimgeval teruggebracht⁷. Daarna wordt van alle verzuimgevallen aangegeven dat het om een nieuwe melding gaat. Het gemiddeld aantal formaties is berekend door per formatie aan te geven hoe lang deze formatie in 2000 actief is geweest. Dit aantal dagen wordt gedeeld door 366 (2000 was een schrikkeljaar), zodat per formatie bekend is welk deel van het jaar de desbetreffende formatie actief was. Om tot het gemiddeld aantal formaties te komen, moet hiervan de som worden genomen. In het bestand wordt apart aangegeven of het om een ziekmelding of een melding van overig verzuim gaat. Vervolgens wordt het bestand geaggregeerd tot formatieniveau waarbij het aantal meldingen per formatie opgeteld wordt. Uiteindelijk is het totaal aantal meldingen en het gemiddeld aantal formaties in 2000 berekend, ook voor verschillende uitsplitsingen van achtergrondkenmerken. Wanneer deze cijfers op elkaar worden gedeeld, geeft dit de meldingsfrequentie.

Gemiddelde verzuimduur (GZD)

De gemiddelde verzuimduur geeft aan hoeveel dagen werknemers per verzuimgeval gemiddeld hebben verzuimd. Dit geeft inzicht in de ernst van de ziekteverzuimgevallen en de duur van de overige verzuimgevallen.

De definitie van de gemiddelde verzuimduur is als volgt:

$$\text{Gemiddelde verzuimduur}^8 = \frac{\text{som van verzuimduren van in 2000 beëindigde gevallen}}{\text{totaal aantal in 2000 beëindigde gevallen}}$$

Voor de berekening van de gemiddelde verzuimduur moeten wederom de verzuimgevallen aan de formaties worden gekoppeld, maar hier wordt eerst een selectie gemaakt van de verzuimgevallen die in 2000 beëindigd zijn. Het resulterende bestand bevat dus alle formaties en binnen die formaties de verzuimgevallen die in 2000 afgesloten zijn. Ook voor de gemiddelde verzuimduur zijn aansluitende gevallen binnen een subdienstverhouding teruggebracht

---

⁷ Hierbij is als begindatum de aanvangsdatum van het eerste verzuimgeval in de aansluitende reeks genomen. De einddatum is de beëindigingsdatum van het laatste verzuimgeval in de aansluitende reeks. Een aantal aansluitende verzuimgevallen overlapt meerdere formaties. De desbetreffende verzuimgevallen worden teruggebracht tot één verzuimgeval en voor de bijbehorende formatie wordt de informatie van de eerste formatie gebruikt.

⁸ In tegenstelling tot het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie, is de noemer van de gemiddelde verzuimduur bij uitsplitsing naar ziekte- en overig verzuim niet aan elkaar gelijk. De gemiddelde verzuimduur is een maat die alleen betrekking heeft op een selectie van verzuimgevallen (die in de noemer staan).

tot één verzuimgeval⁹. Van alle verzuimgevallen is berekend hoeveel dagen het verzuimgeval geduurd heeft. Dit is de verzuimduur van de verzuimgevallen. De verzuimduur is vervolgens opgesplitst naar ziekteverzuim en overige verzuimgevallen. Daarnaast is aangegeven of het om een in 2000 beëindigd ziektegeval ging of om een verzuimgeval dat tot de overige soorten verzuim behoort. Om de gemiddelde verzuimduur te berekenen, zijn de totale som van de verzuimduren en het totaal aantal in 2000 beëindigde gevallen berekend, ook uitgesplitst naar achtergrondkenmerken. Vervolgens zijn deze op elkaar gedeeld.

Nulverzuim (NZ)

Het nulverzuim is het percentage medewerkers dat zich niet ziek heeft gemeld in 2000. Bij uitsplitsing naar achtergrondkenmerken, geeft dit cijfer inzicht in de samenstelling van deze personeelsgroep.

De definitie van het nulverzuim is als volgt:

$$\text{Nulverzuim} = \frac{\text{totale personeelssterkte van werknemers zonder ziekteverzuim in 2000}}{\text{totale personeelssterkte in 2000}} * 100$$

De berekening van het nulverzuim is zeer eenvoudig. Het geaggregeerde bestand dat bij de berekening van het verzuimpercentage gemaakt is, wordt als uitgangspunt gebruikt, omdat hier alle verzuimgevallen in zitten. Om het nulverzuim te berekenen, wordt onder het personeel zonder verzuim het aantal dagen dat zij in 2000 beschikbaar zijn geweest, gesommeerd. Hetzelfde gebeurt voor alle personeelsleden samen. Deze getallen op elkaar gedeeld en met 100 vermenigvuldigd, vormen het nulverzuim. Dit gebeurt ook voor de uitsplitsingen van een aantal achtergrondkenmerken.

Dit cijfer heeft alleen betrekking op de medewerkers zonder ziekteverzuim. Net als voorgaande jaren is er niet gekeken naar de personeelsgroep die helemaal geen overig verzuim opneemt in 2000.

Vervangingspercentage (VVP)

Het vervangingspercentage geeft aan voor welk gedeelte van de verzuimgevallen vervanging is gerealiseerd.

De definitie van het vervangingspercentage is als volgt:

---

⁹ Net als bij de meldingsfrequentie geldt ook hier dat de begindatum de aanvangsdatum van het eerste verzuimgeval is en de einddatum is de beëindigingsdatum van het laatste verzuimgeval in de reeks. Bovendien geldt, net als bij de meldingsfrequentie, dat wanneer de verzuimgevallen meerdere formaties overlappen, voor de bijbehorende formatie de informatie van de eerste formatie genomen wordt.

$$\text{Vervangingspercentage}^{10} = \frac{\text{omvang van de vervangen afwezigheid in 2000}}{\text{omvang van de totale afwezigheid in 2000}} * 100$$

Bij de berekening van het vervangingspercentage wordt in eerste instantie het bestand gebruikt dat bij de berekening van het verzuimbestand is gemaakt en waarin alle formaties zitten met daarbinnen alle bijbehorende verzuimgevallen. Hieruit zijn de formaties zonder verzuim verwijderd. Het vervangingsbestand is hier vervolgens aan gekoppeld, zodat er een bestand ontstaat waarin alle verzuimgevallen zitten met daarbinnen alle vervangingen die op het verzuimgeval betrekking hebben. Vervangingsgevallen die elkaar overlappen (binnen een verzuimgeval) worden teruggebracht tot één vervangingsgeval¹¹. Vervolgens is per vervangingsgeval het aantal dagen berekend dat er vervangen is. Dit is vermenigvuldigd met de omvang van de afwezigheid om tot de omvang van de vervanging te komen. Voorts is de totale omvang van elk verzuimgeval berekend door het totale aantal dagen dat het verzuim geduurd heeft, te vermenigvuldigen met de omvang van het verzuim. De omvang van de vervanging en van het verzuim wordt opgesplitst naar ziekte- en overig verzuim¹². Uiteindelijk is het bestand geaggregeerd op verzuimniveau en hierbij zijn de cijfers die betrekking hebben op de omvang van de vervanging gesommeerd. De cijfers voor het vervangingspercentage zijn berekend door de totale som van de omvang van de vervanging en van de omvang van het verzuim te berekenen, ook voor uitsplitsingen naar verschillende achtergrondkenmerken. Door deze cijfers op elkaar te delen en met 100 te vermenigvuldigen, wordt het vervangingspercentage berekend.

Achtergrondkenmerken

De bestanden met brinnummers die naar CASO gestuurd zijn, bevatten reeds een aantal achtergrondkenmerken:

- denominatie
- verstedelijkingsgraad
- aantal achterstandsleerlingen in het basisonderwijs
- aantal achterstandsleerlingen in het speciaal onderwijs
- aantal achterstandsleerlingen in het voortgezet onderwijs

---

10 Net als bij de gemiddelde verzuimduur wordt het vervangingspercentage echt opgesplitst naar ziekte- en overig verzuim. Het is dus niet zo dat deze twee cijfers bij elkaar opgeteld kunnen worden tot een totaalmaat.

11 De aanvangsdatum van dit vervangingsgeval is de aanvangsdatum van de eerste vervanging in de reeks en de einddatum is de beëindigingsdatum van de vervanging die het langst doorloopt van de reeks. Omdat er op deze manier steeds nieuwe vervangingsgevallen gecreëerd worden, zijn er ook steeds opnieuw weer overlappende vervangingen terug te vinden. Deze zijn op dezelfde manier opgezocht en ook daar is voor gecontroleerd, totdat het om minder dan 0,5% van de records in het bestand gaat dat overlapt met een ander vervangingsgeval.

12 Net als bij de berekening van de vorige verzuimmaten is voor de opsplitsing van het verzuim in ziekte- en overig verzuim uitgegaan van de reden van afwezigheid. De reden van vervanging is in het onderzoek dus niet gebruikt.

Denominatie was verdeeld in vijf categorieën: openbaar, rooms-katholiek, protestants-christelijk, algemeen bijzonder en overig. Evenals vorig jaar zijn de laatste twee categorieën samengevoegd tot één categorie: overig bijzonder.

De verstedelingsgraad was in eerste instantie verdeeld in vijf categorieën: zeer sterk stedelijk, sterk stedelijk, matig stedelijk, weinig stedelijk en niet stedelijk. Evenals in voorgaande jaren zijn de tweede en derde categorie samengevoegd en ook de vierde en vijfde, zodat de uiteindelijke indeling was: sterk verstedelijkt, verstedelijkt, niet verstedelijkt.

Het aantal achterstandsleerlingen is vorig jaar voor het eerst meegenomen in de analyses. Dit jaar is dezelfde indeling als vorig jaar aangehouden.

De overige achtergrondvariabelen zijn geconstrueerd uit de variabelen die CASO geleverd heeft.

Om de leeftijd te berekenen, is de geboortedatum afgetrokken van 2000 en vervolgens is er een vierdeling gemaakt. Geslacht en de functie konden direct gebruikt worden zoals de variabelen door CASO waren opgeleverd.

De aanstellingsomvang is in het bestand uitgedrukt in werktijdfactoren. Eén werktijdfactor is gelijk aan een voltijdse werkweek, dat wil zeggen 36,87 uur¹³. De driedeling die bij vorige metingen gebruikt is kon ook dit jaar gehandhaafd worden¹⁴. Aanstellingsomvang is echter persoonsgebonden en kan niet op het niveau van formaties uitgedrukt worden, wat bij de andere achtergrondkenmerken wel mogelijk is en wat ook het niveau van de gebruikte bestanden is. De werktijdfactoren die op 31/12/00 nog actief waren, zijn dus per persoon gesommeerd en vervolgens weer aan de bijbehorende formaties geplakt. De aanstellingsomvang is dus zo geconstrueerd, dat deze betrekking heeft op de totale aanstellingsomvang van de persoon die bij de desbetreffende formatie hoort, op 31/12/00. Het feit dat 31/12/00 als peildatum wordt genomen voor deze variabele, betekent dus automatisch dat er ook personeel is dat op dat moment niet meer werkzaam is in het onderwijs. Deze personen vallen buiten de analyses waarin aanstellingsomvang wordt meegenomen.

Iets dergelijks geldt voor de grootte van de school. Dit is ook gebaseerd op de werktijdfactor. Per school zijn de werktijdfactoren gesommeerd die op 31/12/00 nog actief waren, waardoor per school een maat voor de personeelssterkte ontstaat. Deze maat is in drie categorieën verdeeld, volgens dezelfde categorisering als voorgaande jaren (zie tabel B4.1) en weer aan de bijbehorende formaties geplakt. Op deze manier is per formatie de grootte van de desbetreffende school berekend. Net als bij de aanstellingsomvang, geldt ook hier dat er een aantal scholen is dat op 31/12/00 niemand meer in dienst heeft. Deze scholen zijn voor die

---

13 De werktijdfactor is eerst gecorrigeerd voor de BAPO-korting (een soort arbeidsduurverkorting onder oudere werknemers)

14 De drie categorieën zijn als volgt:

- < 0,5 werktijdfactor
- 0,5 – 0,87 werktijdfactor
- > 0,87 werktijdfactor

tijd waarschijnlijk gefuseerd of opgeheven. Deze scholen vallen automatisch buiten de analyses waarin schoolgrootte wordt meegenomen.

Tabel B4.1 Indeling van scholen in grootteklassen, op grond van werktijdfactor

	BO	SO	VO
Kleine school	< 10,4	< 13,8	< 71,2
Middelgrote school	10,4 – 15,6	13,8 – 22,1	71,2 – 124,5
Grote school	> 15,6	> 22,1	> 124,5

Het vervangingspercentage is bovendien uitgesplitst naar de duur van het verzuim. Dit is uitgedrukt in het aantal dagen dat de betreffende persoon afwezig is geweest. Verzuimgevallen waarvan de beëindigingsdatum onbekend is of na het jaar 2001 valt, zijn voor de berekening van deze variabele beëindigd op 1/1/2001¹⁵. De duur van de verzuimgevallen is verdeeld in acht categorieën, waarbij op verzoek van de opdrachtgever het zeer korte verzuim in categorieën per dag is ingedeeld¹⁶.

---

15 Hierdoor en doordat aansluitende verzuimgevallen in dit onderzoek als aparte verzuimgevallen beschouwd zijn, wordt het aantal kortdurende verzuimgevallen in deze variabele overschat en het aantal langdurende verzuimgevallen wordt onderschat.

16 De categorieën zijn als volgt:

- 1 dag
- 2 dagen
- 3 dagen
- 4 - 7 dagen
- 8 - 30 dagen
- 31 - 90 dagen
- 91 - 366 dagen
- > 366 dagen

BIJLAGE 5

BEREKENING CORRECTIEFACTOREN

In jaren voorafgaand aan 1999 zijn er zeer uitgebreide controles en opschoningprocedures toegepast, voordat de uiteindelijke verzuimcijfers berekend zijn. De cijfers die dit jaar berekend zijn (zoals in bijlage 4 staat beschreven), zijn niet geschoonde cijfers. Deze cijfers zijn berekend, zonder dat eerst de controles en opschoningen uitgevoerd zijn, zoals voorgaande jaren. Om uiteindelijk schone cijfers te krijgen, zijn de niet geschoonde en de schone cijfers van voorgaande jaren gebruikt om correctiefactoren te berekenen. Met behulp van deze correctiefactoren zijn vervolgens (net als voor 1999) de schone cijfers voor 2000 berekend.

Voor de cijfers in de jaren 1997 en 1998 hadden wij de beschikking over de niet geschoonde en schone cijfers voor de verschillende verzuimmaten: het verzuimpercentage, de meldingsfrequentie, de gemiddelde verzuimduur, het nulverzuim en het vervangingspercentage¹. Bovendien waren deze niet geschoonde en geschoonde cijfers ook nog eens uitgesplitst naar allerlei relevante achtergrondkenmerken (leeftijd, geslacht, functie, aanstellingsomvang, denominatie, verstedelijkingsgraad en de grootte van de school). Daarnaast was voor elk cijfer bekend op hoeveel personeelsleden dit cijfer betrekking had. De niet geschoonde cijfers waren cijfers die direct op de gegevens van CASO berekend zijn. De schone cijfers waren de cijfers waarover uiteindelijk gerapporteerd is en waar dus diverse controles en opschoningen op uitgevoerd zijn (de precieze controles staan beschreven in de Technische Rapportage Ziekteverzuim PO en VO 1998, 2000). Met behulp van deze niet geschoonde en geschoonde cijfers kon de invloed van deze controles en opschoningen op de cijfers in 1997 en 1998 achterhaald worden. Deze invloed van de controles op de cijfers in 1997 en 1998 is verwerkt in een correctiefactor en deze is gebruikt om van de ongeschoonde cijfers uit 2000 de schone cijfers voor 2000 te berekenen. Voor 2000 zijn dus dezelfde correctiefactoren als voor 1999 gebruikt.

Om per verzuimmaat tot een goede correctiefactor te komen, is een multivariate regressie-analyse gedaan om te kijken hoe de geschoonde cijfers van 1997 en 1998 door de niet geschoonde cijfers voorspeld zouden kunnen worden. Hierbij is het schone cijfer dus als afhankelijke variabele genomen en het niet geschoonde cijfer als onafhankelijke variabele. Daarnaast zijn bepaalde achtergrondkenmerken meegenomen als onafhankelijke variabelen: het jaar (1997 of 1998), het soort verzuim (ziekteverzuim of overig verzuim), de sector (basisonderwijs, voortgezet onderwijs of speciaal onderwijs) en de functie (onderwijzend of onderwijsondersteunend personeel). Deze achtergrondkenmerken zijn meegenomen in de analyse om te kijken of de relatie tussen de niet geschoonde en schone cijfers anders is voor

---

1 Tabellenboek verzuimcijfers 1997 en 1998, 2000

bepaalde groepen personeel. Omdat de cijfers voor de verschillende uitsplitsingen verschilden in het aantal personeelsleden waarop ze betrekking hadden, zijn de analyses gewogen met de omvang van de cellen². De analyses zijn uiteraard voor de verschillende verzuimmaten apart uitgevoerd, zodat voor elke verzuimmaat een apart model is opgesteld. De resultaten van de analyses worden in de volgende tabel samengevat. In de tabel staan de uiteindelijke modellen weergegeven. Dus alleen de coëfficiënten van de achtergrondkenmerken die een bijdrage leveren aan de voorspelling van het schone cijfer, worden gepresenteerd.

Tabel B6.1 Resultaten regressie-analyses voor berekening correctiefactoren.

voorspeller*	VZP	MF	GZD	NZ	VVP
niet geschoonde cijfer	1,013	0,993	1,007	0,992	1,009
soort verzuim	-0,069	-0,013	0,563	-	-
basisonderwijs	0,058	-0,016	-	0,184	-
speciaal onderwijs	0,050	-0,011	-	0,203	-
functie	-0,117	0,007	0,227	-	-
constante	0,107	-0,004	0,446	0,547	-0,480

* De variabele 'jaar' is uiteindelijk niet meegenomen in de analyses. Bij het nulverzuim bleken de geschoonde en niet geschoonde cijfers uit 1997 aan elkaar gelijk te zijn; voor 1998 waren er wel verschillen. Bij het vervangingspercentage zijn de geschoonde en niet geschoonde cijfers uit 1997 voor het ziekteverzuim aan elkaar gelijk (zowel onderwijzend als onderwijsondersteunend personeel). Dit geldt ook voor de geschoonde en niet geschoonde cijfers uit 1998. Bovendien zijn in 1998 de cijfers voor het overig verzuim van onderwijsondersteunend personeel ook aan elkaar gelijk. Dit verbaasde ons dusdanig dat besloten is de variabele jaar weg te laten uit deze analyses (voor het vervangingspercentage is om dezelfde reden ook de variabele soort verzuim uit de analyses weggelaten). Dit zou namelijk tot een sterk verschil in correctiefactoren tussen de twee jaren geresulteerd hebben, terwijl het niet zeker is of dit werkelijk om een tijdeffect gaat. Daarnaast gaf de variabele jaar alleen voor de meldingsfrequentie een significant effect. Aangezien de coëfficiënt erg klein was en de variabele voor het verzuimpercentage en de verzuimduur niet significant was, is besloten ook voor de meldingsfrequentie de variabele jaar bij de constructie van correctiefactoren weg te laten.

Na overleg met de onderzoekers die de verzuimcijfers voor 1997 en 1998 hebben berekend en met de opdrachtgever is er van uitgegaan dat de geschoonde en niet geschoonde cijfers klopten en zijn alle cijfers wel meegenomen bij de bepaling van de correctiefactoren.

De correctiefactor is op deze manier dus een regressievergelijking van het niet geschoonde cijfer plus wat achtergrondkenmerken. Een paar rekenvoorbeelden om het geheel wat te verduidelijken:

Voor onderwijzend personeel tussen de 35 en 44 jaar in het basisonderwijs bijvoorbeeld, is het niet geschoonde ziekteverzuimpercentage gelijk aan 7,6014. Dat geeft de volgende regressievergelijking:

$$(1,013 * 7,6014) - (0,06940 * 1) + (0,05819 * 1) + (0,05029 * 0) - (0,117 * 1) + 0,107 = 7,68$$

---

² De precieze weegfactor was: (het aantal personeelsleden voor die cel / de totale som van de aantallen personeelsleden waarop de cijfers betrekking hebben) * (het totaal aantal cellen).

De niet geschoonde meldingsfrequentie voor deze groep is 1,0782, dus het schone cijfer wordt:

$$(0,993*1,0782) - (0,01313*1) - (0,01601*1) - (0,01066*0) + (0,007209*1) - 0,004434 = 1,04$$

De niet geschoonde gemiddelde verzuimduur voor deze groep is 18,6411, dus het schone cijfer wordt:

$$(1,007*18,6411) + (0,563*1) + (0,227*1) + 0,446 = 20,01$$

Zo kan voor elke categorie van de achtergrondkenmerken en voor de kengetallen van de gehele sector het schone cijfer berekend worden.

Aangezien het speciaal voortgezet onderwijs in het onderzoek naar de cijfers in 1998 nog onder het speciaal onderwijs viel en in deze berekeningen onder het voortgezet onderwijs valt, is er voor de cijfers binnen het voortgezet onderwijs een extra correctie toegevoegd. Voor het onderwijsgevend en het onderwijsondersteunend personeel apart is bekeken binnen het voortgezet onderwijs welk deel van de formaties binnen het speciaal voortgezet onderwijs viel. Binnen het onderwijzend personeel is dit 4,8% van de formaties en voor het onderwijsondersteunend personeel is dit 8,9% van de formaties. Voor het voortgezet onderwijs is de regressievergelijking dus aangevuld met een factor waarin de coëfficiënt voor het speciaal onderwijs vermenigvuldigd is met de proportie speciaal voortgezet onderwijs. Op deze manier is de correctiefactor van het voortgezet onderwijs zo goed mogelijk gecorrigeerd voor de veranderde sectorindeling. Voor het speciaal onderwijs is een dergelijke correctie niet mogelijk, aangezien niet bekend is welk deel van de formaties binnen het speciaal onderwijs in 1997 en 1998 tot het speciaal voortgezet onderwijs behoorden.

